Poštarina plačana.

Posamezna štev. Din 1·—

Štev. 25. V Ljubljani, dne 18. junija 1926. Leto IX.

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za inozemstvo: četrtletno 7·50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Razprava v Narodni skupščini o gospodarskih težavah

Te dni je Narodna skupščina razpravljala o interpelaciji narodnega poslanca Šećerova, ki je zahteval od vlade odločnih odredb, da se olajšajo težave, v katere so zašli kmet, obrtnik in delavec.

V imenu vlade je odgovarjal na interpelacijo minister za kmetijstvo in vode g. Pucelj, da vlada ne more prav za prav ničesar ukreniti, da pa priporoča ljudstvu varčevanje.

Dobro jo je pogodil g. Pucelj. Šteditі je treba, to vsi vemo. A za ta nasvet nam ni treba nikake vlade, najmanj pa kmetijskega ministra. Narodna skupščina je hotela vedeti, kaj bo **vlada** ukrenila. V tem oziru pa Radićev zaupnik ni vedel ničesar povedati. Nasprotno, moral je priznati, da ne more in ne namerava vlada ničesar ukreniti.

Res žalostno je, da je prišla takšna «seljaška» stranka v vlado in da je njej izročeno krmilo nad kmetijstvom. Ko pride trenutek, da je treba kmetu in malemu človeku sploh pomagati, ta vlada molči in drži roke križem. Škarje jim je dal kralj v roke, toda ne znajo z njimi ravnati.

Istočasno s tem žalostnim priznanjem, da Radićeva stranka ne zna in noče pomagati kmetu, je prišel drug nič manj hud udarec: radikali in radićevci so se pogodili, da se vprašanje izenačenja davkov **odloži.** Seja odbora za zakon o izenačenju neposrednih davkov je bila najprej odložena za en teden, ko pa je ta teden minul, se je odložitev podaljšala.

Čemu so torej radićevci šli v vlado, če niti tega že izdelanega zakona niso mogli izposlovati? Eno leto je, kar so padli na kolena pred radikalci in prodali republiko. Med sabo so šepetali, da delajo to zaradi izenačenja davkov. Vse to šepetanje se vsak dan bolj izkazuje kot laganje, kajti radićevci sami se niso nikoli resno zavzeli za davčno vprašanje, ker se na Hrvatskem plača mnogo manj davka kakor v Sloveniji in tam vsi uradniki pomagajo davkoplačevalcem.

Ljudstvo bi si rado pomagalo **samo** potom okrajnih zastopov in oblastnih skupščin, ki imajo po predpisih ustave vzeti vsa kmetijska vprašanja v roke. A naša brihtna SLS je leta 1923., ko je bil čas za to, s tako zvanim Markovim protokolom onemogočila osnovanje oblasti ter srezov. Tako smo ob samoupravo po krivdi SLS, radićevcev ter dolgočasnih bosanskih muslimanov, ki zdaj objokujejo, kar so tedaj zagrešili.

Tudi sedaj, ko so radićevci že enajst mesecev v vladi, ne ganejo ti s prstom, da bi dobili srezke (okrajne) in oblastne skupščine. Tako je zopet šlo eno leto po vodi.

Ob takih razmerah mora tudi najmirnejši državljan biti ogorčen in stiskati pest proti vladi RR in naši SLS, ki je povzročila toliko škode. Ogorčenje pa bo imelo uspeh le, če se spremeni v delo: v delo za našo organizacijo, da bomo mogli pri prihodnjih volitvah pomesti s klerikalnimi «tigri» in z radićevo zmešanostjo.

Narodni poslanec **dr. Gregor Žerjav.**

Manifestacija SDS v Metliki

Belokranjsko ljudstvo odobrava politiko SDS — Veličasten sprejem Svetozarja Pribićevića

Kljub klerikalnemu in radićevskemu hujskanju je nedeljsko manifestacijsko zborovanje SDS v Metliki nad vse sijajno uspelo. Več kot tri tisoč zavednih kmečkih mož iz Bele Krajine in onstran Kolpe je v nedeljo navdušeno manifestiralo na načela in politiko SDS. Metlika je bila vsa v zastavah.

Ob 11. dopoldne se je zbrala pri kolodvoru ogromna množica z dvema godbama, metliško in črnomaljsko, da pozdravi voditelja SDS poslanca Svetozarja Pribićevića, ki se je pripeljal iz Karlovca v družbi poslanca dr. Lukinića. Ko se je pripeljal Pribićević v avtomobilu, mu je množica priredila navdušene ovacije, godba pa je zasvirala „Lepo našo domovino“. V imenu metliške krajevne organizacije SDS je pozdravil Pribićevića njen predsednik Ivan Malešič, v imenu belokranjske mladine gdč. Marta Guštinova, ki mu je izročila lep šopek, po kratkem pozdravu posestnika Milana Živkoviča iz Radatoviča v imenu Žumberčanov pa sta poklonili Pribićeviću cvetje tudi dve žumberški deklici v slikovitih narodnih nošah.

Nato se je razvil sprevod ogromne množice s konjeniki in godbo na čelu od kolodvora v Metliko na trg, kjer je bilo prirejeno zborovališče. Množica je neprestano vzklikala Svetozarju Pribićeviću in ostalim voditeljem SDS, ki so korakali v njeni sredi.

Na trgu, kjer so plapolale z vseh hiš državne in slovenske zastave, se je zbrala ogromna množica ljudi, kakršne Metlika še ni videla v svoji sredini. V početku zborovanja je skušalo par pijanih radićevcev izzivati z vzkliki na Radića, pa so jih takoj odstranili in je zborovanje poteklo do konca v najlepšem redu ob živahnem odobravanju izvajanj posameznih govornikov.

Prvi je govoril viharno pozdravljen vodja SDS poslanec Svetozar Pribićević, ki je v svojem govoru predvsem očrtal škodljivo politiko vladnih strank. Naglašal je, da so radikali s sporazumom z radićevci sicer nezadovoljni, na shodih napadajo Radića, a v Narodni skupščini glasujejo za zaupnico ministrom Radićeve stranke. Bivši demokrat, pozneje zemljoradnik in končno radičevec, sedanji minister Pucelj je bil o d l i k o v a n , k e r j e v f i n a n č n e m o d b o r u g l a s o v a l z a 1 3 m i l i j a r d n i p r o r a č u n. Teh milijard seveda ne bo plačal on, marveč ves narod. Kakor v zasmeh ljudstvu priporoča sedaj g. Pucelj našemu kmetu, naj bolj varčuje. G. Pucelj si pač lahko prištedi mnogo denarja, ker ima 26.000 Din mesečne plače, a pri tem kot minister ničesar ne dela.

Ko so radikali in radićevci ustvarili sporazum, so nam obljubovali med in mleko. Toda njihov m e d j e p o s t a l g r e n a k i n m l e k o k i s l o. Naravnost porazni so rezultati politike sedanjega režima na političnem, finančnem in gospodarskem polju. Zakonski načrt glede izenačenja davkov ne bo prinesel nobenega poštenega izenačenja, temveč l e n o v a b r e m e n a.

Ako g. Pucelj trdi, da moremo biti veseli, ker bodo sedaj Srbijanci več plačali nego doslej, odgovarjamo: „Naš ideal ni, da srbski kmetje več plačajo, temveč, d a p l a č a m o p r e č a n i m a n j. Mi odklanjamo Pucljevo tolažbo. I z e n a č e n j e d a v k o v n a j s e i z v r š i n a p o d l a g i z n i ž a n j a d a v k o v i n s š t e d n j o v d r ž a v n i u p r a v i.“

Tudi novi občinski zakon ne predstavlja nikakega izenačenja, ker je samo kopija reakcijonarnega srbskega zakona, po katerem so srezki načelniki absolutni gospodarji v občini, ki lahko kontrolirajo upravo, odstavljajo župane itd. Mi ta zakon odklanjamo in zahtevamo modern, evropski zakon, ki bo ščitil pravo avtonomijo. Naš državni organizem boleha predvsem n a s l a b i u p r a v i, ki jo je zato treba odločno ozdraviti. Od sedanjega režima sporazuma pa seveda tega ni pričakovati. Sedanji sporazum je bolnik, ki je že skoro v agoniji. Ni zdravnika in strokovnjaka, ki bi ga mogel ozdraviti.

Nato se je bavil Sv. Pribićević s klerikalno zlorabo vere in cerkve v politične namene ter navedel, kako je ob priliki kot prosvetni minister izjavil ljubljanskemu škofu, ki se je hotel vmešavati v državne posle: „Mi spoštujemo vsako cerkev, mi se zavedamo, da je naš narod veren in smo prijatelji dobre duhovščine, protestiramo pa proti temu, da bi kakšna stranka izrabljala vero in cerkev za svojo politiko ali se identificirala z njo.“ Sv. Pribićević je naglašal, da klerikalci izrabljajo ljudstvo samo v svoje koristoljubne namene.

Nadalje je poudarjal, kakšno žalostno vlogo igrajo radićevci v vladi. Najprej so bili glede na korupcijo proti vladi, čez nekaj dni pa so sprejili radikalski predlog, ki so ga prej odklonili. Polom radićevske politike je popoln, ker so radićevci doslej kapitulirali v vseh važnih političnih in gospodarskih vprašanjih.

Kot zastopniki ideje narodnega edinstva hočemo samostojni, da postane naš narod velik in mogočen ter gospodar na evropskem vzhodu. Kot zastopniki malega človeka, ki je ustvaril to državo, zahtevamo, da uživa tudi vse njeno bogastvo. Kot sovražniki korupcije zahtevamo takojšnjo zboljšanje državne uprave. Nismo sovražniki Beograda, želimo pa, da izpremeni svojo sedanjo dušo in postane svetilnik poštenosti in marljivega dela.

SDS je edina stranka, ki se ne boji volitev, emveč jih celo zahteva. Ve, da uživa popolno zaupanje naroda in da izide iz volitev kot faktor, preko katerega ne bo mogel nihče več na dnevni red. Naš čas prihaja.

Govornik je zaključil svoj govor z vzklikom: „Doli nepoštenje, proč s korupcijo, proč s protinarodno politiko! Vkup vsi, ki ste za narodno edinstvo, za pošteno državno upravo! Živil narod, živel naš kralj!“

Godba je v tem trenutku zasvirala „Lepo našo domovino“, kmečki fantje so dvignili g. Pribićevića na rame in ljudstvo mu je priredilo vnovič navdušene ovacije.

Nato je govoril živahno pozdravljen poslanec dr. Edo Lukinić, ki je naglašal, da klerikalci ljudstvo samo varajo s svojimi avtonomističnimi gesli. Kadar gre za vstop v vlado, potem dr. Korošec o samostojnosti Slovencev niti ne govori več. Dejstvo, da klerikalci in radičevci neprestano varajo narod, je krivo, da ne pridemo do zdravega političnega položaja, v katerem bi se morala izvesti popolna konsolidacija naših javnih razmer. Zato se te stranke tudi ne upajo stopiti pred narod in so protivnice volitev. SDS se ne izogiba sodbi naroda, ona si je želi, zato pridobiva med njim čim dalje večje zaupanje, kar bo dovedlo do do končne zmage edino prave politike državnega in narodnega edinstva.

Tudi govor poslanca dr. Lukinića je množica zborovalcev sprejela z viharnim odobravanjem.

Zborovalci so navdušeno pozdravili tudi naslednjega govornika, župnika g. Gvozdanovića iz Radatovića, ki je poudarjal, da je edina prava zastopnica edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev samo SDS s Pribićevićem na čelu Kjer ni edinstva, ni napredka; če se bratje ne sporazumejo med seboj, se hiša podira. Sedanja vlada, ki ni složna, mora pasti, ker ne vlada v njej ideja, ki mora voditi narod, ako hoče biti jak. S SDS gremo ne kot duhovniki, ampak kot Jugosloveni. Poziva vse, ki so dobre volje, da podpirajo SDS, ki vodi politiko v dobro naroda in države. Zato kliče: Živela SDS in njen vodja Pribićević.

Navdušenim besedam župnika Gvozdanovića je sledilo viharno odobravanje.

Za tem je lepo uspelo zborovanje, ki je trajalo do pol 2. popoldne, zaključil predsednik Mazelle, ki se je zborovalcem zahvalil za mnogoštevilno udeležbo.

Po shodu so zborovalci dvignili voditelja Svetozarja Pribićevića na ramene ter ga med zvoki godbe in navdušenim zklikanje nesli skozi Metlikom v dolgem sprevodu do Narodne čitalnice, kjer se je na vrtu vršil skupen obed.

Pri obedu se je posl. Svetozar Pribićević na pozdravne govore zahvalil za lepi sprejem ter naglašal, da se zaveda, da veljajo vsi pozdravi le ideji, ki jo zastopa. SDS se ne spušča v nobene kombinacije, kako bi prišla v vlado. Mi nočemo, da bi svojemu pokretu škodovali s kakim popuščanjem v škodo svojih načel. Mi sicer hočemo soodločevati v državi, stopili pa bomo v vlado samo takrat, ko bomo imeli jamstvo, da bomo lahko v njej uresničnili svoje ideje. Mi se ne bojimo vlade, mi hočemo vlado, toda ne za vsako ceno, temveč le v tem slučaju, ako nam bo zagotovljeno, da bomo lahko svoj program izvedli. Mi hočemo zmagati ter ne popuščati in za tem stremi vse naše delo.

Govor Svetozarja Pribićevića je navzoče mnogoštevilno občinstvo sprejelo ponovno z velikim odobravanjem.

Takoj nato sta se poslanca gg. Svetozar Pribićević in dr. Edo Lukinić odpeljala v Seničak pri Virginmostu, kjer se je vršilo ob 5. popoldne drugo veliko zborovanje SDS, ki se ga je udeležilo okrog 10.000 ljudi.

Nedeljska manifestacija SDS v Metliki je pokazala, da tudi v Beli Krajini naraščajo vrste samostojnih demokratov. Ljudstvo spoznava, na kateri strani sta resnica in resno delo. Vtisa, ki ga je napravilo to veličastno zborovanje na belokranjsko ljudstvo, ne bodo izbrisale nobene laži klerikalnih listov.

V Beli Krajini se svita!

Politični pregled

V nastopajočem poletju zastaja delo in politično gibanje v Beogradu bolj in bolj. Pašić in Radić sta na počitnicah, Uzunović se muči z reševanjem vlade iz neprestanih zadreg in Narodna skupščina se ubija z malenkostmi. Številni poslanci so na deželi na agitaciji, a tisti, ki so v Beogradu, se le malo brigajo za stvar in se le tu in tam razvnamejo. Ves uspeh minulega tedna je ta, da je finančni odbor Narodne skupščine odobril

ameriško pogodbo,

po kateri bomo Zedinjenim državam Amerike 62 let odplačevali naše vojne dolgove. Nadalje je bilo v Narodni skupščini rešenih par manjših predlogov, vršilo se je nekoliko živahnih prerekanj, in to je vse. Glavno zanimanje vlada zdaj še za razpravo o pogodbah, s katerimi se uredijo gospodarski in prometni odnošaji med našo državo in Italijo. Ker so bile te pogodbe sklenjene deloma v Beogradu, deloma v Nettunu na Laškem, se imenujejo

beograjske, odnosno nettunske konvencije,

in jih mora zdaj odobriti (ratificirati) Narodna skupščina. Vlada si že ves teden beli z njimi glavo, ker gre marsikatera določba na našo škodo. Del teh konvencij pride menda že v petek na dnevni red Narodne skupščine. Radićevci se sicer nekaj puntajo proti njim, a kakor za gotovo lahko sodimo po dosedanjih izkušnjah, bodo končno zavoljo ljubih ministrskih stolčkov le stisnili rep med noge ter bo gotovo tudi minister Janez Puceli glasoval za vse, kakor bodo komandirali radikali...

Dočim v Beogradu pojema politična živahnost, se v naši ožji domovini Sloveniji razvija precejšnja borbenost. Kakor podrobno poročamo v posebnem poročilu, je voditelj SDS Svetozar Pribićević v nedeljo imel

---

Anton Stražar:

Od vojaka do graščaka

(Po ljudskem pripovedovanju.)

(Dalje.)

X.

Ko je Henrik vse potrebno uredil na svojem domu, Zaleškem gradu, je povabil k sebi bližnje veljake na domačo veselico. Med povabljenemi je bil tudi graščak Fric iz Češenjc.

Pozno ponoči, ko sta jezdila graščak Fric in njegov oskrbnik Šimen domov, je Fric v svoji strasti govoril oskrbniku: „Ta krasna gospica bo še moja!“

Gospod Henrik je s svojo družinico brez nezgod prepotoval za iste čase dolgo pot na prijazni Zaleški grad. Bilo je v pričetku meseca junija v l. 1758. in so marljivi naši predniki kosili seno po svojih travnikih.

Prav nič ni zameril prijazni gospod Henrik Tomažku, ko ga je ta prosil, če sme nekaj časa ostati doma, da bo pomagal domačim pri košnji.

Prijazna gospica Katinka se ni rada ločila od ljubljenega prijatelja, a Tomažek ji je na tihem povedal: „Nič ne bodi žalostna, saj smo si blizu skupaj. Večkrat bom prišel med tem na Zaleški grad . . .

Nekaj dni pozneje.

Jasen in vroč junijski dan je bil. Kljub vročini pa ni izginila dobra volja veselih Rihtarjevih koscev. Kosili so v Lazeh nad domačo podružno prapreško cerkvijo. Vse kosce kakor tudi ženske, ki so razmetavale pokošeno travo, sta najbolj zabavala Tomažek in Lukež-Pukež ki je bil sedaj skoraj stalno pri Rihtarjevih.

Ko so možaki dokončali košnjo, so šli pod košato bukev v hladno senco, kjer so se krepčali. Tudi ženske so bile istočasno gotove z delom.

Oče Rihtar že dolgo časa ni bil tako dobre volje. Ko je delil svojim ljudem suho svinjsko meso, črni kruh in nalival vina v kupice je govoril:

„Veste, jaz sem že mislil, da naš Tomažek ne bo znal ali ne hotel več kositi. Sedaj pa vidim, da mu kosa še dobro služi.“

„Veš kaj, Rihtar,“ se je oglasil Lukež, „še jaz sem nakosil mrve za eno zajčjo družino za celo zimo. Ali ne?“

Vsi so se zasmejali staremu šaljivcu. Hlapec Grega je menil: „Saj to je lepo od tebe, Lukež, da spoštuješ naše delo. Veš, ko bo prišla mrzla zima, se boš pa grel za toplo Rihtarjevo pečjo in jedel klobase krvavice.“

„Ej, le počasi, ti Gregorač, le počasi! Tudi ti se ne braniš klobas. Ne vem natanko, koliko let je že od tega, ko si služil pri Slaparju v Lukovici. Ali veš, kaj si enkrat tam napravil?“

„Kaj pa? No, povej!“

„Pa bom! Baš klali so, pa klobase delali in pekli. Ti si pa skrivaj ‚snel‘ veliki dekli kar pet pečenih klobas, skril si se v hlev in jih vse pošteno spravil ‚pod svojo streho‘. Za takrat ti je Slapar še izpregledal, ali kaj je bilo vdrugič?“

„No, le lagaj dalje!“

„Prav nič ne bom lagal,“ je nadaljeval Lukež, „to tudi sam veš, ko je potem zmanjkalo klobas krvavic, si pa hodil nad suhe svinjske mesene. Ali ni bilo res da si se enkrat Slaparju sam izdal? Pa kako te je možak lepo ujel! Prišel je k tebi v hlev in ti govoril: „O moj Bog, kdo neki je danes vzel isto klobaso, ki je bila sama v peharju? Zastrupljena je bila in podganam sem jo namenil.“

Na te besede so se začeli vsi ležati, naposled še sam Gregorač, ki je rekel: „No, nekaj je bilo res. Takrat me je res zalotil Slapar s svojo zvijačo. Pa menda nisi imel ti svoje prste vmes?“

„O, kaj še! Tvojih klobas se nisem jaz nič dotaknil, le klavec je vmes zataknil svoje špilke, da je klobase skupaj zvezal in da so bile lepo okrogle!“

Zopet so se smejali veseli ljudje.

Čez čas pa je izpregovoril Tomažek in predlagal: „Veste kaj, zapojmo malo, saj mrve še ne gremo obračat.“

Pa je začel mlad, krepak fant. Prav dobro mu je šlo. Vsi ostali so za njim pritisnili.

Veseli naši pevci so bili tako zamišljeni in zaglobljeni v petje, da niso zapazili, kako sta jih iz nesposredne bližine izza velikega bezgovega grma opazovala Henrik in Katinka, ki sta z veliko radostjo poslušala veselo petje naših pevcev. Katinka ni mogla očetu reči drugega kakor: „Oh, očka, tako prisrčnega petja pa še nisem slišala v življenju. Peti pa znajo Kranjci!“

Pevci so bili zelo iznenadeni, ko sta nepričakovano stopila prednje Henrik in Katinka.

Snidenje je bilo prav prisrčno. Naša znanca sta sedla brez vseh ceremonij k veselim pevcem in z njimi vred jedla ter pila.

Šaljivi Lukež-Pukež je govoril Katinki: „Vidite, gospica, pri nas na Kranjskem je prijetno, kajne? Tudi jaz sem hodil dosti po svetu, pa nekaj sem vedno prosil Boga in našo nebeško Mater: Da bi še živ prišel v deželo kranjsko

sijajen shod v Metliki,

čigar splošni uspeh je javnosti dokazal mogočno napredovanje SDS, vsem nasprotnikom pa zaprl sapo. Obupani klerikalci so po tem strahovitem presenečenju začeli zopet divjo gonjo proti SDS, v prvi vrsti pa seveda proti dr. Gregorju Žerjavu. Ne poslužujejo se proti njemu samo starih laži in klevet, temveč so celo

potvorili pismo,

ki ga je dr. Žerjav pred letom pisal ministru dr. Ninčiću. In s tem potvorjenim pismom so hoteli dr. Žerjava očrniti pred slovensko javnostjo kot zaničevalca slovenščine. Toda, laž ima kratke noge, potvorba pa še krajše. Klerikalna lopovščina s ponarejenim pismom je bila takoj razkrinkana.

Na Bledu se te dni (od četrtka do nedelje) vrši

konferenca Male antante,

ki se je udeležujejo češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, rumunski Mitilineu in naš dr. Ninčić. Razpravljajo o nedavnem zasedanju Zveze narodov, o političnem položaju v Evropi, o medsebojnih odnošajih Češkoslovaške, Rumunije in Jugoslavije, o skupnem nastopanju Male antante v vseh važnih zunanjepolitičnih zadevah. Poleg konference omenjenih ministrov se na Bledu vrši tudi zborovanje novinarjev Male antante. To je znatnega pomena za nas, ker bodo novinarji gotovo znali povedati kako prijazno besedo o prirodnih lepotah Slovenije, posebno Gorenjske.

V evropskem političnem svetu vzbuja še vedno obilo zanimanja velika rudarska stavka na Angleškem, ki še dalje traja in zaradi katere so se tekom tega tedna

poostrile razmere med Anglijo in Rusijo.

Angleška vlada namreč zatrjuje, da ima v rokah dokaze, da ruski boljševiki z denarjem podpirajo stavkujoče angleške rudarje, in je zapretila, da z Rusijo prekine diplomatske odnošaje.

Na **Francoskem** imajo že zopet

krizo vlade.

Politični šaljivci pravijo: ako v Evropi kdo pade, je to: ali angleški prestolonaslednik, ki je že tolikokrat zdrknil s konja, ali pa — francoska vlada. Tako je tudi tokrat. Briand, ki je že devetkrat imel vlado v rokah, je v torek podal demisijo. Francija preživlja silne težave s svojim denarjem, čigar vrednost stalno pada. Ker je v torek frank zopet globoko zdrsnil navzdol, je najprej odstopil finančni minister Peret, za njim pa se je umaknila vsa Briandova vlada. Kakšna bo nova francoska vlada, ne moremo prorokovati; želeli pa bi ji, da bi imela več uspeha in sreče kakor dosedanje.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Prvi letošnji javni nastop našega Sokola je za nami. Brat načelnik in sestra načelnica sta se oddahnila. Pa le, da zajameta nove sape za glavno letošnjo prireditev, ki bo na Veliki Šmaren. Dosegla sta lepe uspehe pri vseh oddelkih. Pri podeželskih sokolskih društvih je vedno treba upoštevati posamezne periode, ko delo v telovadnici vpada, pa zopet naraste. Vaditelji morajo imeti angelsko potrpežljivost in železno vztrajnost. Le v tem primeru uspeh ne izostane. Tudi v našem društvu načelniku ni postlano z rožicami. Zato smo doseženega uspeha tembolj veseli. Pri telovadbi smo mogli pozdraviti zelo odlične goste od blizu in daleč. Bratsko društvo v Dolnjem Logatcu nam je dalo vso svojo moralno in tudi materijelno pomoč, sledeč geslu: ločeno korakati, skupno udariti. V plemeniti tekmi leži spas in napredek obeh društev. Telovadbi je sledila prisrčna in domača zabava, med katero je neumorno sviral društveni tamburaški zbor. Vsem, ki so kakorkoli sodelovali in pripomogli k skupnemu uspehu: najlepša hvala!

RADOMLJE. Dne 7. t. m. se je vršil v Radomljah občni zbor krajevne organizacije SDS. V daljšem govoru je predsednik g. dr. Potokar podal poročilo o naših žalostnih političnih razmerah. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. dr. Potokar. — Dne 20. t. m. bo priredil naš Sokol v dvorani br. Jelmana igro «Napoleonoov oficir». Po igri prosta zabava in ples. — Orlovsko društvo na Homcu je priredilo 6. t. m. javno telovadbo, ki je zelo žalostno izpadla. Neka družba udeležencev je prispela v Radomlje ter pokazala v neki gostilni, kako zna nastopati. Pri tem nastopanju pa nismo videli prav nič katoliškega. Ko smo gledali to družbo, smo sklenili, da naše mladine nikakor ne damo v roke Orlom.

MAVČIČE. Prostovoljno gasilno društvo v Mavčičah bo priredilo v nedeljo 27. t. m. vrtno veselico z ribolovom, godbo, petjem, šaljivo pošto, plesom, prosto zabavo. Za jedila in pijačo bo vsestransko preskrbljeno. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 5 Din. V primeru slabega vremena se bo veselica preložila na 4. julija. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo. Čisti dobiček je namenjen za spomenik padlim gasilcem.

BESNICA NAD KRANJEM. Lansko leto ustanovljeno gasilno društvo vrlo dobro napreduje. Agilni člani društva in podporniki so darovali znatno množino lesa, katerega so prodali za lepo vsoto. Malo nesoglasje v društvu je že deloma ublaženo ter upravičeno lahko upamo, da bo v kratkem odstranjeno. Višek požrtvovalnosti so dokazali člani na krasni prireditvi minulo nedeljo. Pod spretnim vodstvom društvenega načelnika g. Ivana Paplerja je prva prireditev sijajno uspela; njemu ob strani so bili marljivi odborniki in ostali člani. Opazilo se je, kako so gasilci na prijaznem posestvu g. Paplerja krasno uredili veselični prostor. Prireditev, ki je bila izborno obiskana, se je vršila v najlepšem redu in tudi mali izpad nepoklicanih ljudi ni kalil prijetnega razpoloženja. Gmoten uspeh je bil prav zadovoljiv. Polno priznanje gasilcem, osobito pa načelniku g. Paplerju! Kličemo jim: Vztrajno naprej in potrebno gasilsko orodje si bomo lahko že letos nabavili!

BEGUNJE PRI LESCAH. Naši klerikalci pripravljajo bolj po tihem Katoliški dom. Neki tukajšnji pristaš SLS je dejal, da bo v to svrho prispeval škof, ki je naš rojak, 100.000 Din. Lepo je to, vendar smo mišljenja, da bi ta vsota prišla bolj v prilog njegovim sorodnikom, ki jih je mnogo v njegovi rojstni vasi in ki žive v siromaš-

---

in umrl med domačimi veselimi ljudmi. To pa vam rečem, da se v kratkem oglasim na Vašem gradu in Vam bom citral in pel vse naše lepe kranjske pesmi."

Kajpak, da sta obadva povabila Lukeža, naj se čimprej oglasi na gradu, pa ne sam, ampak v družbi Tomažka.

Oče Katinkin je povedal očetu Rihtarju in Tomažku namen svojega obiska, da si želi, da bi Tomažek čimprej prišel na njegov grad, kjer je vse zanemarjeno, da bi mu pomagal pri gospodarstvu, kjer je treba vse spraviti v lep red.

Med takimi pogovori je šla ura že na poldne. Treba je bilo začeti z preobračanjem mrve. Vsi so se razveselili, ko je tudi gospica Katinka hotela imeti grablje. Šla je z drugimi vred k obračanju. Prav ljubka je bila Katinka pri delu, ki je razgrelo njen obraz. Vsi so se čudili tudi njeni spretnosti pri delu. Tomažek, ki se je vedno držal njene bližine, je veselo vriskal, da je odmevalo od hribčka do hribčka.

Zadovoljna sta se v sredi popoldneva vračala domov Henrik in njegova hčerka.

* * *

Naslednje dni se je začela košnja na grajskih travnikih. Poleg domačih ljudi so prišli na delo tudi podložni tlačani.

Nemalo začudenje je zavladalo med tlačani, ko je ukazal prijazni novi gospodar, da naj se jim da poleg jedi še pijača. Pa kako prijazno so se novi grajski ljudje pogovarjali s tlačani.

Ko so se na večer vračali tlačani domov, so se pogovarjali: „kako smo srečni, ko smo dobili tako dobrega gospoda!"

Tekom dveh tednov je bilo seno pokošeno in posušeno in zmetano na grajske hleve. Tlačani so že mislili oditi kakor druga leta domov, pa je prišel k njim oskrbnik Tomaž in vsi so ga z velikem začudenjem poslušali, ko so zvedeli od njega, da je dobri novi gospodar dal zanje napraviti na prostornem grajskem dvorišču okrog košate lipe mize in stole, kjer bodo imeli „likof".

Kaj takega še niso doživeli.

Pri pijači in dobrih prigrizkih so se kosci dobro zabavali. Lukež-Pukež je veselim ljudem brenkal na svoje citre in jih s pripovestmi zabaval. Nekaj časa so bili pri koscih tudi grajski.

Razumljivo je, da so zaleški tlačani daleč naokrog raznesli, kako dobrega gospodarja jim je Bog naklonil.

* * *

Tekom dveh mesecev, kar je bil novi graščak Henrik na Zaleškem gradu, je vsakdo, ki ga je nanesla pot mimo, občudoval velike spremembe. Ves grad je bil nanovo prebeljen, vse vrtne ograje popravljene in prebeljene. Lepi grajski vrt je bil pod skrbnim vodstvom gospice Katinke in gospe vsega občudovanja vreden.

Ko je graščak Henrik vse uredil in prenovil po svojem okusu, je na zadnjo nedeljo meseca avgusta priredil po takratni navadi veliko grajsko veselico, na katero je povabil vse bližnje graščake in veljake, da se dodobra spozna z njimi, in da bi ga ne imeli za čudaka. Na prostornem grajskem dvorišču pa je priredil veseli dan tudi svojim tlačanom.

Med povabljenimi veljaki, ki so se gostili v veliki grajski sobani, je bil tudi česenjski graščak Fric, to je tisti človek, h kateremu je šel puščavnik Ferdinand iskat pravico za zapeljano Zakrajčevo Tilko iz Soteske. Česenjski Fric še ni bil poročen.

Da je bil med povabljenimi tudi Rihtarjev Tomažek, je razumljivo. Saj bil že nad mesec dni stalno v gradu. Pomagal je pri prenavljanju in olepšavi gradu povsod, kjer je bilo treba. Vsa grajska služinčad kakor tudi tlačani so že vedeli, da bo Tomažek prej ali slej grajski zet.

Marsikaj so se tedaj ti ljudje pogovarjali o Tomažku. Ta fant ima pa res veliko srečo. Prav iz srca mu jo privoščimo, saj boljšega človeka si ne moremo želeti. Pa našega kmetskega stanu je in naše krvi!

Na veselici so vsi gostje uživali brezskrbno veselje, samo Česenjskemu Fricu so blodile po glavi grde misli.

Ko je sedel Fric poleg ljubke Katinke, je sklenil: „To moram dobiti, naj velja, kar hoče!" Poleg tega pa mu je bilo do Katinke še radi tega, ker je vedel, da bo prej ali slej posestnica vsega tega imetja.

Po raznih ovinkih je v tem veselem dnevu zvedel tudi, da je zala Katinka že nekaka zaročenka Tomažka. Toda to ga ni plašilo, ampak še bolj podžigalo. Ko se je popoldne sprehajal okrog gradu, je storil trden sklep: „Tega kmečkega fantina moram izpodriniti, pa naj ga tako ali tako!"

Ura je šla že na polnoč, ko so se razhajali vsak na svoj dom. Vsi so prijateljski segali prijaznemu novemu gospodarju in njegovi obitelji v roke; vsak izmed veljakov ga je tudi povabil, naj se ob prvi priložnosti oglasi pri njem.

Ko sta jezdila česenjski graščak in njegov oskrbnik Šimen proti domu, je graščak zaupno govoril Šimnu: „Ta krasna gospica bo še moja!"

* * *

Pač se ni nadejal Tomažek, kaki temni oblaki so se začeli zbirati nad njegovo glavo. Človeška

nih razmerah. Katoliški dom ni prav nič potreben, ker za opravljanje verskih dolžnosti imamo cerkev, za uganjanje politike pa ni treba nikakih zgradb.

BEGUNJE PRI RADOVLJICI. Naš g. župnik vedno grmi raz prižnice, ker ostajajo pri maši mnogi moški zunaj cerkve. Pravijo, da store to zaradi tega, ker je petje preslabo. Bilo bi torej dobro, da bi se g. organist glede petja malo bolj potrudil.

JESENICE. V soboto 12. in v nedeljo 13. t. m. je priredila mladina tukajšnje meščanske šole pod vodstvom dveh gg. učiteljev krasno uspelo akademijo. Na sporedu je bilo več pevskih točk in veseloigra «Trije ptički». Čisti dobiček obeh prireditev je namenjen revnim učencem. Pevci in pevke, nad 50 po številu, so prednašali vse točke, ne baš lahke, naravnost umetniško, a tudi igralci so bili na svojem mestu. Kaj takega od naše mladeži Jeseničani pač nismo pričakovali. Tu se vidi, kaj vse zmore dober in požrtvovalen učitelj. Žal, da je tudi ta tako idealno in za mladino vzgojna prireditev, popolnoma brezstrankarska, našla zavistne nasprotnike, seveda med duhovščino. In zakaj? Samo zato, ker sta gospoda učitelja, ki sta se trudila mesece z mladino, člana Sokola. Čisti dobiček je, kakor rečeno, namenjen revnim učencem, pa naj bodo potem ti revni učenci klerikalni ali liberalni.

MOJSTRANA. Dne 9. t. m. je preminil gospod Adolf Lauch v 19. letu starosti. Blag mu spomin. — 4. t. m. so imeli mojstranski gasilci gasilno vajo v Kranjski gori, kamor so se peljali na osmih vozeh.

ADLEŠIČI V BELI KRAJINI. Nekaterim kar ne dá žilica miru zaradi znanega primera, ker je šolsko oblastvo prepovedalo župnemu upravitelju pouk v šoli. Gospod je uganjal pri šolski mladini politiko, kar je strogo prepovedano, in sedaj valijo ljudje krivdo na nadučitelja, dasi je znano, da ni on tega zakrivil. Vsak drug duhovnik lahko poučuje verouk v Adlešičih, samo gospodu Tometu je to zabranjeo. Če bi gospod vpošteval prepoved, bi prosil proč in bi se razmere uredile same ob sebi, tako pa je vsak dan več hujskanja. G. nadučitelja napadajo prav pobalinsko z anonimnimi pismi, kjer kažejo svojo krščansko ljubezen do bližnjega. Taka hinavščina in neotesanost je sramota za tiste, ki to povzročajo. Enkrat se bo že tiček ujel. V našem revnem kraju potrebujemo več gospodarskega dela, ne pa hujskanja!

ROGOZNICA. Tukajšnje Bralno društvo je proslavilo v nedeljo 20letnico svojega obstoja. Pri proslavi je sodeloval tudi dramski odsek iz Ptuja z igro «Sovražniki žensk». Prof. Sovre je podal v krasnem govoru zgodovino društva in smernice za nadaljnje delo. Pri proslavi sta sodelovala domači tamburaški zbor in godba Dijaškega doma.

GRADEC PRI LITIJI. Minili teden je imela svoj II. redni občni zbor tukajšnja krajevna organizacija SDS. Zboru so prisostvovali skoro vsi člani razen nekaterih, ki so bili službeno zaposleni. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik g. Rotar, ki je podal izčrpno poročilo o celoletnem delovanju. Temu so sledila še poročila funkcijonarjev. Oblastni odbor je zastopal g. dr. Jože Bohinjec, ki nam je obrisal notranji politični položaj. Okrožno tajništvo sta zastopala gg. Plenič ar in Fr. Lajovic ml. Novo izvoljeni odbor je naslednji: predsednik g. I. Rotar, tajnik g. Tone Jelnikar, blagajnik g. Miško Steiner; odborniki gg. Tišler, Urek, Majhenšek, Ambrož, Jeriha, Šribar, Weilgonij, Krhlikar, Klanšek in Zupan. Novi upravni odbor nam jamči, da se bo mlada organizacija lepo razvijala.

HRASTNIK. Zidanje naše nove šole je dvignilo zopet «Slovenčevega» dopisnika, ki je napisal tam precej dolgo klobaso. Predvsem se je obregnil ob naš list, imenujoč ga listič. Lep listič z nad 20.000 naročniki in mi smo le radovedni, ali ima «Slovenec» polovico toliko naročnikov. Priznava pa le «Slovenec», da je njegov poziv na g. Roša zaradi sklicanja seje prišel teden dni prepozno. Pa zakaj? Ker je dopis bil malo predolgo v Ljubljani. Čudno res, zadnji dopis je pa le zagledal jako naglo beli dan, saj je g. Majcen ponudil svoj prostor za stavbišče menda samo dva dni prej — in že je v «Slovencu». Kdo neki je imel poleg tajnika krajnega šolskega sveta g. Leberja vpogled v došle dopise? Morda jih je — po naključju — videl enkrat načelnik g. Roš, pa jih je ta obelodanil v «Slovencu». O ponudbi ge. Š. se je vendar pri prejšnji seji čuvala taka tajnost, da ni o njej zvedel niti sam načelnik g. Roš pred sejo. Res čudno! In kakšne pojme ima ta klerikalna gospoda glede žalitve osebne časti! Krojač g. Arnšek, zastopnik SLS. v krajnem šolskem svetu, je zabrusil g. Gnusu v obraz besede: «Gnus, jaz sem kot abstinent najmanj toliko trezen kot vi!», pa pravi «Slovenec», da ga je le nekoliko zafrknil». Ti ljudje morajo imeti debelo kožo in se morajo, kadar so sami, še vse drugače «zafrkovati», če jim je očitanje pijanosti le «nekoliko zafrkovanja». Vsak pameten človek v Hrastniku ve, da se nova šola ne bo stavila le zaradi telovadnice, ampak zato, ker so štirje sedanji razredi zanič, namreč poleg bivše telovadnice se nahajajoče nekdanje Rajnerjevo bivališče in dve sobi v bivšem otroškem vrtcu. Dekliška šola rabi poleg tega nedostatka tudi še eno sobo. Gre tedaj za celih pet učnih sob in ne le za ono, ki je v telovadnici. Končno še vprašamo: Ali se gosp. Leber druži s klerikalci?

HRASTNIK. Pri Logerju je zborovalo pretekli teden od klerikalca g. Metoda Jenka ustanovljeno društvo «Poštenost». Občnega zbora se je udeležilo baje šest oseb. Mi se čudimo tej ogromni udeležbi in, ko čestitamo g. Metodu, začudeni vprašujemo: «Kaj, ni več poštenjakov med Vami?...»

GRAČNICA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Spor v tovarni podpetnikov med tukajšnjimi delavci in podjetnikom je poravnan, tako da ni bil nihče prizadetih odpuščen, kakor se je to prvotno zagrozilo. Zato čast našim krajevnim organizacijam SDS, katere so bile takoj na nogah za ohranitev delavskega kruha.

SV. MIKLAVŽ NAD LAŠKIM. Klerikalna stavba se polagoma ruši, na drugi strani pa se ponosno dviga stavba SDS. Eden najagilnejših klerikalnih agitatorjev maje z glavo, a ne ve vzroka in pomoči. Mogoče nam bo hvaležen, če mu povemo vzroke mi. Prvi je ta, ker puščate občinska pota zanemarjena, čeprav plačujemo občinske doklade kakor druge občine in še celo več. Treba bo pri nas metle in ta bo prišla pri prvih občinskih volitvah. Takrat si bomo postavili v občinski odbor može, ki bodo delali v blagostanje občanov. Več kmetov SDS.

BRASLOVČE. V nedeljo 13. t. m. je dramski odsek Sokola uprizoril žaloigro «Užitkarji». Vlo-

---

sreča in veselje sta kratka in nestalna. Mnogo mora včasih človek pretrpeti, da doseže svoj cilj.

Tomažek je imel tisto noč hude sanje. Sanjalo se mu je, da je komaj utekel ostudni kači. Ves potan in zmučen je bil, ko se je prebudil v ranem jutru. Ugibal je, kaj bi neki imele pomeniti te strašne sanje... (Dalje prih.)

Ivan Albreht:

Za sina

Povest.

(Dalje.)

Žena je zaihtela. Ob pogledu na moža, ki je tako strt in skesan klečal pred njo, se ji je storilo inako, da bi bila najraje kriknila in pobegnila. Ali je bilo treba vsega tega? Kaj se ji ni smejalo življenje kakor angelj božji iz paradiža, dokler ni prišel tisti vražji Milan vmes. Milan — ? Da, on, on je vsega kriv!...

Šepetaje se je sklonila Julka k možu:

„Andrej, ne ženi si tako k srcu! Je že moralo biti...“

On jo je gledal z blodnim pogledom:

„Misliš? Ali res misliš tako, Julka? Ali verameš sama, kar govoriš?“

Julka ni mogla takoj odgovoriti. Samo pritimala je, misli pa so uporno bežale čisto drugam. Takole so pikale: Nič ni bilo treba vsega tega. Stari Podlipec bi lahko še živel lepo vrsto let. Mir in sreča bi lahko kraljevala v hiši. Mesto splašenega glasu enega samega otroka Tončka — bi lahko zvenel veseli smeh treh mladih bitij. In kadar bi mož poleti zvečer utrujen prihajal s poljskega dela domov, bi ga prejela ona na vežnem pragu, zajeta v venec srečne dece, ki bi se smejala, kričala in čebljala o svojih doživljajih. Oče bi prinesel vsakemu kako malenkost: enemu lepo cvetlico, drugemu perišče jagod ali borovnic, tretjemu pa magari samo prijazen smehljaj, tak, ki pogreje človeka prav do srca. In ded, ki bi sedel pred hišo, bi gledal to lepo blaženost in pil zdravje iz nje.

„Pa smo le korenine, kar nas je Podlipcev“, bi dejal s ponosnim nasmeškom, ker ne bi mogel molčati zbog prevelike sreče. — Tako so pikale misli, vendar je Julka vztrajala:

„Pozabiva, Andrej, kar je bilo zlega! Bog nam bo pomagal, ako boš le hotel Ti. Poglej —“

Stopila je v sobo, kjer je ležal tast na mrtvaškem odru, prijela Tončka za roko in se vrnila k možu.

„Samo poglej ga, ali ni ves Tvoja živa podoba?“

Deček, ki se je svojega očeta bal, se je plaho stiskal k materi, Andrej pa ga je dvignil k sebi in sedel ž njim na posteljo.

„Tonček, ali si kaj hud na ata?“

Otrok je vprašujoče pogledal mater in odkimal.

Julka ju je nato ostavila in se vrnila v mrliško sobo, medtem ko je Andrej modroval z malim:

„Nič ne bodi žalosten in nič se me nikar ne boj. Veš, tudi jaz te imam rad, kakor so te imeli stari oče ali pa še bolj —“.

Otrok je prikimal. Tako čudna se mu je zdela ta nenadna izprememba, ki je ni mogel razumeti, da bi se bil najraje razjokal.

Andrej se je zamislil. Globoki vzdihi so razodevali njegovo gorje, beseda pa dolgo ni mogla iz ust.

„Ata“, je začel mali, ko se je naposled prepričal, da ne bo zmerjan, ali starega očeta res ne bo nikoli več nazaj?“

„Nikoli“, je kakor odmev pritrdil oče.

Tedaj se je začul iz mrliške sobe nenadoma divji krik. Ljudje so jeli premetavati stole in klopi, kričati in klicati vse svetnike na pomoč, k Andreju pa je pridirjala Julka, stisnjeno zavpila „Oče“! in se onesvestila.

Andrej je planil v sobo, kjer je zagledal mrtvega očeta sedeti na mrtvaškemu odru in začudeno pogledavati okrog sebe.

„Oče“! je zarjul in se vrgel na kolena, a stari je klical:

„Pomagajte mi no, da zlezem na tla! Kam ste me pa dejali?“

Andrej se ni ganil, Tonček pa je veselo zaploskal z rokami, skočil k mrtvaškem odru, odmaknil sveče in naglo pristavil stol:

„Oče, oče, saj sem vedel, da niste res umrli!“

Stari je zlezel z otrokovo pomočjo na tla in se nasmehnil:

„Tak za mrtvega ste me imeli?“

„Jaz že ne“, je zatrjeval Tonček in poskakoval od veselja.

Andrej, ki je ves čas klečal in nemo buljil predse, si je zdajci opomogel:

„Bog bodi zahvaljen, oče, da je tako!“

Oprt na sina in v spremstvu ljubljenega vnuka je odšel stari Podlipec, ki je tako nenadoma od „mrtvih vstal“, v sobo, kjer je še vedno onesveščena ležala na tleh Julka. Ker oče Anton ni mogel razumeti, kaj je povzročilo pri snahi nezavest, se je z vprašujočim pogledom ozrl na sina. Andrej je na nemo vprašanje takoj odgovoril:

ge so bile jako srečno razdeljene in vsi igralci so se tako izborno vglobili v svoje vloge, da je igra mogočno učinkovala na poslušalce, ki so z veliko pozornostjo sledili prizorom. Splošna sodba je bila jako laskava. Tudi spretni masker je veliko pripomogel k uspehu. Dramskemu odseku čestitamo!

ŠT. JANŽ PRI DRAVOGRADU. Čujte in strmite! Naš g. učitelj se drzne priporočati svojim prijateljem «Domovino». Kak krik in vik! — Žal, da niso več v veljavi grmade. Vemo dobro, odkod izvira to hujskanje. Mi kmetje marsikaj vidimo in slišimo, a molčimo, ker ljubimo mir. Ako pa ne neha gonja proti «Domovini» in drugim naprednim listom, bomo napravili potrebne korake. V.

MALA NEDELJA. Pri tukajšnji kmetijski podružnici je imel v nedeljo 6. t. m. direktor gospod Žmavc iz Maribora strokovno predavanje o vinarski in sadjarski stroki ob jako lepi udeležbi. V svojem izborno izvajanem predavanju je podal splošne smernice, ki se jih je držati vinogradniku pri obnovi vinogradov, izberi podlag in žlahtnih sort, o sredstvih glede zatiranja peronospore in plesnobe itd. Opozoril je tudi na izpopolnjevanje praznih prostorov v starih vinogradih potom grobanja. Istotako je poudaril glavne naloge dobrega kletarstva, predvsem v ravnanju s posodo, v pretakanju, kako je ravnati z mošti iz gnilega grozdja itd. G. predavatelj je obdelal v kratkih in jasnih obrisih obsežna poglavja in dasi je predavanje trajalo nad dve uri, so udeleženci z velikim zanimanjem vztrajali do konca.

SREDIŠČE OB DRAVI. Iz vseh krajev naše domovine čitamo po časopisju poročila, da se žrtvam svetovne vojne postavljajo spomeniki in spominske plošče v počaščenje njihovega spomina. V tem, kako se časti spomin na mrtve, se zrcali srčna omika naroda. Z obžalovanjem moramo ugotoviti, da se v naši občini, odnosno župniji v tem oziru do danes ni ukrenilo ničesar. Svoječasno je sicer obstojal odbor, ki si je nadel to lepo nalogo, zbirati prispevke za spomenik domačinom, padlim v svetovni vojni. Ni nam znano, iz kakih vzrokov je ta odbor obstal na pol pota in prenehal z delovanjem. Dolžnost vseh občanov pa je, zbuditi ta pripravljalni komite k nadaljnemu delu in privesti lepo akcijo do kraja. Bila bi prava sramota, če bi naš trg zaostal za drugimi, manjšimi in manj premožnimi kraji, ki so že davno postavili lepe spomenike svojcem, katerih trupla trohnijo v pozabljenih vojnih grobovih v gorati Tirolski, v daljni Galiciji in drugod, kjer je divjal dolga leta strašen vihar svetovne vojne. Z največjim odobravanjem bo naša javnost sprejela vest, da si je tukajšnja organizacija jugoslovenskih nacionalistov nadela lepo nalogo, prepeljati iz tujine zemeljske ostanke tukajšnjega rojaka Feliksa Dogše, ki je kot izrazit narodnjak in neustrašen Jugosloven padel kot žrtev avstrijskega nasilja. Upravičeno gleda omenjena organizacija v tem narodnem mučeniku svojega predhodnika. Ker je bil narodni borec tudi med ustanovniki središkega Sokola in njegov prvi starosta, se bo tej akciji za prenos njegovih zemeljskih ostankov iz tujine v domačo grudo priključil tudi središki Sokol. Umestno bi bilo, da bi se s to slavnostjo združila tudi slavnost odkritja spominske plošče vojnim žrtvam iz naše občine. Radovali bi se, ako bi te vrstice pripomogle k temu, da se ta zadeva pokrene z mrtve točke. —tan.

ŠT. VID PRI GROBELNEM. Tu je v zadnjem času postalo tudi glede politike in raznega podlega obrekovanja prav živahno. Imeli smo shod tukajšnje SLS, na katerega je bil povabljen znani g. Žebot. Ljudje so seveda poslušali, toda brez opazk in zabavljanja zaradi dr. Koroščevih obljub ni šlo. Našemu ljudstvu se odpirajo oči. Ljudje vidijo resnico, ki jim jo nudi «Domovina», ki žanje v naši občini prav velike uspehe. Glede našega g. župnika moramo reči, da je na svojem mestu, toda so tukaj drugi ljudje, ki jim politična žilica ne da miru. Čudno se nam zdi, da se strahopetni dopisnik «Slovenskega Gospodarja» boji «Domovine», katero skrivoma čitajo tudi njegovi privrženci. V osebi tukajšnjih trgovcev vidi Orjunaše, ki agitirajo za «Domovino». Bil je do sedaj mir pri nas, toda s takimi dopisi, ki jih je priobčil zadnji «Slovenski Gospodar», se začenja prepir, ki bo na škodo le SLS, s katero bo «Domovina» prav lahko obračunala. Dopisnik naj pusti poštene in solidne trgovce v miru in naj se briga sam zase. Pozdrave vsem prijateljem «Domovine», pa tudi onim pristašem SLS, ki čitajo ta list, ker bodo v kratkem spoznali luč prave resnice in bodo uvideli, da naš poslanec dr. Pivko pomeni za nas več, kakor vsi štajerski klerikalni poslanci skupaj.

SV. FLORIJAN PRI ROGATCU. Že je preteklo nekaj tednov, odkar se ni od nas nihče oglasil v «Domovini». Zato naj sporočim jaz nekaj novic. Pri nas imamo prav lepo podružnico v Ložnem, na katero pride vsako leto na binkoštni ponedeljek mnogo romarjev. Pravijo, da deli loženska Mati božja na tem hribčku posebno mnogo milosti. Letos je prišel na ta hribček tudi neki klerikalni govornik. Komaj je začel mož govoriti, že je slišal od vseh strani povpraševanja, kakšnih otrobov namerava zopet navezati. Dejal je med drugim, da SLS ne more ničesar doseči, ker ima Pucljeva stranka v Sloveniji preveč poslancev. Na vprašanje poslušalcev, ali je mogoče prinesel s seboj avtonomijo, ki nam jo SLS že sedem let obljublja, smo dobili odgovor, da danes SLS v Beogradu o avtonomiji niti črhniti ne sme. Stavili smo možaku še več vprašanj, tako da je bil nesrečnik ves zbegan. Končno je začel govoriti proti Radiću. Ljudje, ki so videli, da ne zna ničesar povedati, so začeli nalašč kričati: «Živio Radić!» Pa se je možak zmotil, ako je mislil, da smo bili mi res radićevci, kajti bili smo med njegovimi poslušalci skoro samo pristaši SDS. Ce bi bil začel govornik govoriti kaj proti g. dr. Žerjavu ali proti SDS, bi videl, kako hitro bi mu sapo zaprlo. No, pa je rajši mož prej odnehal. Tako smo torej bili romarji tudi letos na tem hribčku deležni milosti spoznanja klerikalnih laži in nevednosti. Edini, ki ni morda prišel do spoznanja, je bil možak, ki je točil vino v cerkveni kleti. Ta se je jezil nad nami radi naših očitkov ter nam zapovedal, naj poslušamo. Pa smo tudi mi njemu svetovali, naj rajši molči. Pristaše SLS vprašujemo: Ali veste, kdo je med vojno najbolj agitiral za vojna posojila? Ali veste, koliko je sedaj invalidov? Ali vidite, kakšno draginjo imamo sedaj? Ali ne čutite visokih davkov? Ali ne vidite, kotiko malih posestev se proda zaradi prevelikih davkov in draginje? Kam bodo šli ti ljudje? Ali se ne da nič storiti proti temu? Reči moramo, da se klerikalna večina v Sloveniji prav nič ne briga za ubogo slovensko ljudstvo. Klerikalci so nam ob volitvah obljubljali vse mogoče stvari, ako bodo zmagali, a ko so zmagali, so obljube padle v vodo. Čitatelji «Domovine», premislite vse to, kar sem napisal, in videli boste, da je resnica. Loženska Mati božja pa daj, da bi vsi Slovenci dobili milost spoznanja in da bi se vsi odvrnili od obljubkarske klerikalne politike. Ko bo klerikalna stranka na tleh, bodo prišli za Slovenijo boljši časi.

SV. MARKO — NOVA VAS. Nedavno smo imeli pri nas priliko poslušati klerikalnega poslanca g. Vesenjaka. Shod se je vršil v gostilni g. Čeha. Poslanec nam je silno sladko govoril za olajšanje kmetovega življenja. Navzočih je bilo na shodu okrog 80 ljudi, med katerimi je bilo mnogo radovedneževod drugih strank. Največ je govoril g. Vesenjak o davkih, nazadnje pa je prišel tudi na deročo Dravo, ki povzroča ogromno škodo novovaškim kmetom. Ako bo v tem pogledu on kaj dosegel za nas, mu bomo prav hvaležni. Ne verjamemo pa ne. Prosimo vse naše poslance, zlasti dr. Pivka, da skušajo to vprašanje rešiti.

HOČE. Tukajšnja šola bo priredila Vidovdansko šolsko slavnost s petjem in igrokazom na šolskem vrtu. Udeležimo se je v obilnem številu. — Člane za Vodnikovo družbo pobira pri nas g. Ivan Jarc v Rogozi. — Prestavljen je kaplan g. dr. Geramb. Bil je dober duhovnik in se ni brigal za politiko. — V našem Sokolu se je spet začelo živahnejše življenje. — Pri naši postaji bo kmalu nastala cela vas, tako pridno gradijo in zidajo naši delavci in železničarji. Kdor je priden in vztrajen, ima tudi kaj.

SLIVNICA PRI MARIBORU. Kdor še hoče imeti Vodnikove knjige, naj se nemudoma oglasi pri poverjeniku Vodnikove družbe učitelju gospodu Čičku. Za 20 Din dobite štiri krasne knjige.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Odkar je umrl priljubljeni župnik g. Kunce, je pri nas slabo. Njegov naslednik g. Štuhec mu ni prav nič podoben. Pobiranje za zvonove pri nas nikakor ni hotelo nehati, tako da je moralo srezko poglavarstvo v Ljutomeru zabraniti nadaljnje pobiranje. Pri nas pa se je popravljalo tudi župnišče. Farani so morali zopet prispevati lepe vsote. Zanimiva pa je zlasti naslednja zgodba: Sv. Jurij ob Ščavnici ima podružnico Sv. Duha na Stari gori, ki je prav lepa cerkev na nizkem gričku. Toda cerkev je zaprta. Ni je zaprl kak cesar Jožef II., temveč sam g. župnik. Zakaj? Zgodilo se je takole: Šola pri Sv. Duhu je dobila učiteljico, ki je potrebovala stanovanje, ker pač mora kje pod streho prebivati tudi ona, ne samo g. župnik. Imel pa je v šoli svojo sobo g. kaplan-katehet, ki je dvakrat na teden, ko je tamkaj učil, prebival v njej, drugače pa je stanoval v župnišču. In to katehetovo sobo so dali učiteljici. Ker so pa to sklenili neduhovni ljudje, tisti, ki plačujejo davke, zidajo šole in cerkve, plačujejo župnike in kaplane, ta sklep g. župniku ni bil všeč. Zagrozil je: «Vrnite sobo, ali pa zaprem cerkev.» Kmetje se te grožnje niso ustrašili, zato je župnik cerkev v resnici zaprl. Kljub temu pa šola še vedno stoji in cerkev tudi, samo da se v cerkvi nabira pajčevina, v šoli pa se mladina izobrazuje. O ljubezni do bližnjega in o tem, da je siromaku treba dati tudi polovico plašča, menda ni treba govoriti.

SLADKI VRH OB MURI. Tukajšnja obmejna šola bo priredila šolsko veselico 27. t. m. ob 3. popoldne. Vabijo se vsi prijatelji otrok in šole, da se iste udeleže.

BODONCI. Pred kratkim smo pokopali našega vrlega posestnika g. Štefana Frumena, ki je umrl v najlepši moški dobi, star komaj 41 let. Zapustil ženo in pet nepreskrbljenih otrok. Pri pogrebu

---

„Samo prestrašila se je reva".

Medtem ko so pri Podlipčevih v prisrčnem družinskem krogu praznovali ta redki in nepopisno veseli dogodek, je po vsej vasi šumelo kakor v panju.

„Križ božji", je jezikala brezzoba Markulja, kaj takega, slišite no, kaj takega? Na onem svetu ni imel Podlipec miru. Jej, jej, jej, jaz sem vedno pravila, da pri tej hiši ne bo dobrega konca. Kar je bilo, je bilo in se ne da izbrisati".

„E, kvante," je menila druga ženska. „Julka je taka, da malo takih. Andrej bi lahko na kolenih zahvalil Boga, da jo je dobil" —

Drugod spet:

„To je pravi čudež" —

„Bogve, kaj nas še čaka" —

„Kaj bo neki povedal stari Podlipec" —

„Zdaj ve mnogo" —

„Več nego fajmošter" —

„Hm", je pripomnil star mož, „če mi verjamete ali ne, vam rečem, da ne bo prav nič povedal — ".

„Zakaj ne"?

„Zato, da ne! Ali je Lazar kaj povedal, ko je iz groba vstal?"

Družba je bila zbrana v Pagonovi krčmi. Vsi so bili nekam prepadeni in tako prestrašeni, da se jim je zatikala beseda; kakor bi ji samo brinje.

„Res, Lazar ni povedal nič" —

„Pa zakaj ne?"

„Ker ni smel! In tudi Podlipec ne bo smel!"

„Zakaj ne?"

(Dalje prih.)

so mu zapeli gasilci iz Bodoncev, Zenkovcev in Vadercev. Blagemu pokojniku ohranimo časten spomin, njegovi rodbini pa izrekamo sožalje.

ČREŠNJEVEC PRI SEMIČU. Nedavno smo čitali v «Domovini», da hoče g. župnik, da se mu bi zgradilo novo župnišče, Nimamo nič proti novi zgradbi, kajti ta bi Semič le olepšala. Smo pa odločno proti temu, da g. župnik, ki je sicer precej miroljuben mož, hoče stroške za gradbo naprtiti nam davkoplačevalcem, ki itak že komaj dihamo pod davčnimi bremeni. Kako tudi pridemo do tega, da bi še podpirali n. v. red, ki sedi na milijonih. G. župnik, saj vendar vidite, ko hodite po vaseh, v kaki siromaščini živimo. Nimamo niti toliko, da bi naše otroke pošteno oblekli. Ako Vam je kaj za ljudski blagor, poskusite pri n. v. redu izposlovati, da se proda par parcel, katere vi prav nič ne rabite. S tem denarjem bi se že dalo kaj napraviti za popravilo župnišča.

SEMIČ. Dne 6. t. m. je minilo 15 let, kar je takratni dijak g. Leopold Kaftan zbral mladež okrog sebe ter ustanovil telovadni odsek metliškega Sokola. Izvolil se je mesec dni nato odbor pod vodstvom br. Karla Fuksa. Prvi starosta je bil poštar br. Emanuel Kaftan, načelnik pa br. Leopold Kaftan. Imeli smo 14 telovadcev, ki so redno telovadili, seveda na prostem, na Stezinarjevem vrtu. Kmalu je postala telovadba gotovim krogom trn v peti. Začeli so nas preganjati kakor garjeve ovce. Zbirali smo vinar za vinarjem in končno prišli do telovadnega orodja in 12 krojev. Ponudil se nam je prostor, da postavimo malo barako iz desk. Ko smo barako napravili, so nas pa zopet ven vrgli. Kljub vsem težkočam smo zdržali do danes, seveda težko, ker nimamo telovadnice, dalje nimamo vaditeljev, a nismo izgubili veselja, tem bolj se oprijeli dela, tako bomo obhajali letos 15letnico obstoja društva, in sicer 8. avgusta. Obenem se bo razvil tudi društveni prapor, katerega delajo spretne roke društvenih članic. Prapor bo izdelan v pristnih belokranjskih motivih po načrtu br. Račića. Sosedna društva prosimo, da na dan 8. avgusta ne prirejajo svojih prireditev.

GRADIŠČE. (G. Janezu Titanu, poštarju v Rankovcih.) Na Vaš dopis v št. 24. «Domovine» Vam odgovarjam naslednje: Vi pišete, da izpolnujete točno svoje dolžnosti. Jaz sodim po Vašem pisanju, da jih niti dobro ne poznate. Vi namreč pišete, da v torek sploh ni dostavitve v Gradišče. Mi imamo v rokah odlok direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani z dne 21. avgusta 1925., po katerem se dostavlja pošta v našo občino v torek, četrtek in soboto. V tem oziru se torej motite. Prosimo Vas še enkrat, da nam «Domovino» redno dostavite. Štefan Perkič, predsednik k. o. v Gradišču.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. V nedeljo 20. t. m. ob 9. dopoldne bo seja krajevne organizacije SDS občine Sv. Krištof pri g. Gregorju Pušniku pri Sv. Marjeti blizu Rimskih toplic. Udeležba odbornikov obvezna.

BREZNO PRI SV. JEDERTI. Javna ljudska knjižnica v Breznem ima v nedeljo 20. t. m. domačo veselico zgodbo in prosto zabavo pri gospodu Petru Kozoletu v Breznem. Pričetek ob 14. uri. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih knjig. Prijatelji naprednih knjižnic, pridite vsi!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PROČ Z NJIVSKIM OSATOM!

Vlažno vreme je kakor nalašč za plevel, posebno na težki zemlji. V takih letih se šopirijo različne plevelne rastline, ker jim vlažnost prija.

Njivski osat nadleguje predvsem žitno polje, najdemo ga pa tudi po drugih prostorih. Tudi po vinogradih se raznese s svojim lahkim semenom, ki ga veter raznaša na vse strani. Osat je zaradi tega tako nevaren, ker se ne razmnožuje samo s svojim semenom, ampak tudi s svojimi korenikami. To je trpežna rastlina, ki jo je težko zatreti, če se je vgnezdila na njive. Še najbolj ga zatre lucerna ali pa črna praha, ki jo pridno obdelujemo. V ostalem si moramo pomagati pa s pletvijo, da ga pokončamo.

Osat se najbolje počuti na globoki in rodovitni zemlji, kateri ne manjka apna. Pri nas imamo zakon, ki predpisuje pokončevanje njivskega osata. Taki zakoni so dobri. Ali kaj pomaga zakon, če se ga v občini nihče ne drži. Naši kmetovalci raje trpijo škodo, kakor da bi osat uničevali. Kar store, je edino to, da ga v zgodnji pomladi trebijo in pokladajo prasičem. To delajo bolj zaradi prasičje kuhe kakor pa zaradi uničevanja tega plevela, kajti pozneje, ko nam zopet doraste in dela kvaro med žitom, se ga nihče ne loti. Ko žito zori, zori tudi osat in siplje na vse strani svoje pernatolahko seme. Ko nam v zgodnji pomladi oplet osat vnovič požene in doraste, bi ga morali pravočasno poruvati, da ne pride do cvetja in semena. Ali za to se pri nas nihče ne zmeni. In to je naša napaka! Če bi ga v tej drugi dobi s korenino vred izruvali — v kolikor se pač dá to delo izvesti — pa bi se veliko laže iznebili tega nadležnega škodljivca. Tako nam pa redno dozori in se raznaša po svojem semenu. Pri tem imamo še to nepriliko, da je vsa žetev zamudna, ker se je treba osatu ogibati in krog njega rastoče bilke žita odbirati. Kar pri nas storimo, je edino to — in še to je slabo — da pri žetvi preostali «semenski» osat porežemo in ga, ko se je že napol osul, zmečemo na bližnjo pot ali mejo, da tam še naprej pozori, namesto da bi ga na kup zmetali in sežgali. Tako obležan osat nastavi pa še vse polno semena, ki se raznaša po okolici.

Pokončevanja njivskega osata bi se morali splošno poprijeti, če se ga hočemo iznebiti! Le to bo pomagalo, da se ga sčasoma rešimo.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Cene se tekom zadnjega časa niso bistveno spremenile. Krepke cene pokazujeta pšenica in turščica.

ŽIVINA. Isto velja za cene živini, ki se vobče že dalje časa drže na eni in isti višini.

Kratke vesti

= **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo dne 16. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 798·37 do 802·37 Din, 100 nemških mark za 1349 do 1353 Din, 100 italijanskih lir za 202·40 do 204·10 Din, 100 češkoslovaških kron za 167·35 do 168·36 Din.

= **VI. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani,** ki se bo vršil od 26. t. m. do 5. julija t. l., naj bo zopetna manifestacija slovenskega in jugoslovenskega gospodarskega življa. Slovenija je v Jugoslaviji industrijsko najmočnejša in njeni velesejmi, zrcalo njenega gospodarstva, so vsakratna reprezentanca jugoslovenske industrije, obrti in trgovine ter njenega napredka. Kakor druga leta bodo tudi letos na Ljubljanskem velesejmu zastopane tvrdke skoro vseh evropskih in deloma izvenevropskih držav. Na vsak način bo pa letošnji velesejem najpomembnejši, kajti nudil bo vpogled v vse panoge zadnjih tehniških novosti. Kdor ima kaj smisla za gospodarstvo Slovenije in države in komur je za zboljšanje trgovinskih odnošajev, mora posetiti letošnji velesejem. Ogledal si bo lahko specialno razstavo „Slovenske žene" in poučno strokovno urejeno higijensko razstavo. Za obisk velesejma so preskrbljene vse ugodnosti. S permanentno ligitimacijo, ki stane 30 Din, je združena ugodnost polovične vožnje na vseh potniških in brzih vlakih. Ligitimacije se dobe pri velesejmski blagajni in vseh večjih denarnih zavodih ter trgovskih korporacijah. Obiskovalec velesejma s permanentno ligitimacijo naj si kupi pri odhodni postaji celo vozno karto in jo naj obdrži. Povratek mu je brezplačen s potrjeno ligitimacijo. Družini so na razpolago posebne družinske pstopnice po 20 Din s pravico enkratnega obiska za tri osebe. Navadna dnevna vstopnica za eno osebo in enkratni obisk pa stane 10 Din. Permanentne ligitimacije se dobe v Ljubljani v vseh denarnih zavodih, pri Tourist-Office (Aleksandrova cesta), pri Gorjancu Kolodvorska ulica, pri Josipu Zidarju (Dunajska cesta 31) nadalje pri županstvih, trgovskih gremijih, denarnih zavodih in razprodajalcih ligitimacij v vseh večjih krajih Slovenije.

= **Pešanje izvoza jugoslovenskega sirovega masla v Avstrijo.** Pošiljanje jugoslovenskega sirovega masla na Dunaj je skoro popolnoma prenehalo, ker so cene pri nas višje kakor v Avstriji. Največ sirovega masla pride sedaj iz Poljske, in to zaradi izredno nizkih cen. Celo po domačem blagu se manj povprašuje spričo nizkih cen poljskemu sirovemu maslu.

= **Naši državni dolgovi Angliji** znašajo 31 milijonov funtov, kar je v naši valuti okrog 8 in pol milijarde dinarjev.

Iz Zveze kulturnih društev v Ljubljani

SKLEPI OBČNEGA ZBORA ZKD V LJUBLJANI

Ob priliki zadnjega občnega zbora ZKD v Ljubljani je bilo sklenjeno naslednje:

1. Za vsa v ZKD včlanjena društva se uvede enotna bilančna, oziroma poslovna doba, od 1. junija do 31. maja vsakega leta. Vsa društva naj svoje prireditve, predavanja, igre štejejo letno od te dobe, ker hočemo letno podati natančno in točno statistiko o naprednem prosvetnem delu.

2. Za predavanja pri društvih v oddaljenejših krajih naj društva glede na itak velike stroške ZKD po možnosti sama preskrbe vozove v svrho eventualne prepeljave predavateljev ter raznih potrebnih aparatov. S tem je ZKD odvzeto veliko breme.

3. Vsa društva so moralno odgovorna in obvezna, da store vse potrebno za čim večjo propagando v svrho čim boljšega obiska. V krajih, kjer se bo ugotovila malomarnost društvenih faktorjev, se predavanja ne bodo več vršila.

4. Napovedana predavanja ZKD naj se po možnosti ne odpovedujejo; če pa je odpoved potrebna, naj se izvrši pravočasno.

5. Vsa društva, ki goje dramatiko, naj pošljejo ZKD do konca tega meseca seznam onih iger, ki jih imajo v prepisu; to je velike važnosti, da imamo centralni seznam vseh iger, ki se dobe pri naših društvih.

6. Vsa društva opozarjamo na redno in točno vrnitev izposojenih iger ter takojšnje plačevanje izposojevalnine. Redni izposojevalni rok znaša najdalje mesec dni; za vsako zavlačevanje vrnitve preko tega roka se računa še enkratna izposojevalnina. Društva, katera kljub dvakratnemu opominu ne vrnejo izposojenih iger, se pri naslednjih prošnjah za posojilo iger ne bodo več upoštevala.

7. Gledališka garderoba se izposoja društvom proti takojšnjemu plačilu izposojevalnine pri prevzemu ter proti položitvi kavcije v znesku 200 Din, katera zapade za primer prepozne vrnitve ali vrnitve v pokvarjenem stanju.

8. ZKD namerava izdajati mesečno glasilo, ki bo poleg navodil obeh central ZKD prinašalo poučne članke iz vseh panog kulturnega udejstvovanja naših društev ter bo imelo vselej kot prilogo kako skladbo za pevska, oziroma za tamburaška društva. Naročitev lista, o čigar ceni bomo poročali, bo za vsa društva velike važnosti.

PROSVETA

Gustav Le Rouge: Misterija. Roman. Knjižnica „Jutra", zvezek 11. Ljubljana. Strani 177. Ne pretiravamo, če trdimo, da je to morda najbolj napeti moderni roman našega prevodnega slovstva. Dejanje se razvija z uprav kinomatografsko naglico: iz banketa kluba ameriških bogatinov nas vede pisatelj na dom milijonarja in sportnika Lionela Bradyja, od tu v tajno udruženje zločincev, na to v skrito gorsko mesto mehikanskih Indijancev in njih podzemsko svetišče, polno zlata. Tu reši smrti pogumni Lionel zadnjo potomko starega kraljevskega rodu, jo privede seboj v San Francisco in jo poroči. Toda zločinska komtesa Sara, ki tudi ljubi Lionela, mu iz ljubosumnosti in sovraštva zastrupi ženo. Začne se boj med obema, ki je opisan v romanu zelo zanimivo. Komtesa Sara vodi veliko tajno zločinsko in revolucionarno gibanje in je tako mogočna, da tudi policija ne more ničesar proti njej. Junaški Brady nadaljuje čisto sam strašni boj. Posreči se mu, utihotapiti se v podzemski kitajski mestni del San Francisca, kjer je središče nevarnih zločincev. Ti ga

ujamejo, vržejo v globoko klet, kamor spustijo vodo, toda pogumni Brady se kljub temu reši in nadaljuje boj. Roman je izšel v elegantnem ovitku z originalno naslovno sliko.

Roman zadnjega Habsburžana. Knjižnica «Jutra». V Ljubljani 1926. Pravkar je izšel ponatis tega romana, ki je lani izhajal v podlistku «Slovenskega Naroda» in vzbujal med čitajočim občinstvom splošno pozornost in zanimanje. Knjigo, ki obsega 333 strani, krasi originalna slika cesarja Karla z madžarsko kraljevsko krono na glavi, po katerem sega koščena mrtvaška roka. Roman se naslanja na zgodovinske dogodke in slika v najpestrejših barvah življenje na dvoru cesarjev Franca Jožefa in Karla, razkriva s smelo roko vso propadlost najodličnejših predstaviteljev habsburške cesarske rodbine in kaže na markantnih zgledih iz življenja nadvojvode Otona, Karlovega očeta, nadvojvode Frana Ferdinanda, Karlovega strica in cesarja Karla samega, da je bil propad te vladarske hiše nujna posledica dekadence njenih članov, moralne njih nebrzdanosti v življenju in politiki in nedostajanja vsake etike. Orgije, ki jih je uganjal Karlov oče nadvojvoda Oton, pobožnaška, pri tem pa vse zakone prave morale suvereno zametajoča Karlova vzgoja, nebotična razuzdanost dvorjanikov, predstavljenih v osebi dvornega svetnika Hortinga, ki zavestno prepušča svoji dve hčerki za priležnici cesarskemu princu, vse to je opisano z rafinirano umetnostjo, vendar pa na način, da povzročajo vse nastopajoče osebe samo stud in gnus, a nobenih simpatij. Knjiga se dobiva pri upravi «Jutra».

Marija Kmetova: Večerna pisma. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena broširani knjigi 16 Din, vezani v celo platno 24 Din, s poštnino 1·25 Din več. Knjiga posebne vrste, odmevi bogate pesniške duše. Prvih enajst črtic, pesmi v prozi, ni namenjenih hlastajočemu čitatelju, z naslado bo užival to bogastvo slik, te izbrane plastične primere in razpoloženju prilagodeno dikcijo oni, ki išče v besedi lepoto, v vsebini globino.

Ameriška zgodovina. Po najboljših virih priredil za Slovence L. J. P. 1926. Cleveland, Ohio. Knjiga ima 236 strani in stane 75 centov (v naši valuti okrog 42 dinarjev). Opremljena je knjiga tudi z lepimi slikami. Interesentom knjigo priporočamo.

„EDINOST“

Vestnik Zveze demokratske mladine v Ljubljani

MLADINI TREBA TUDI GOSPODARSKE NAOBRAZBE.

V povojnem času je opažati živahno gibanje med našo mladino. Vsepovsod se ustanavljajo mladinske organizacije, večinoma političnega značaja. Prav vsaka politična stranka skrbi danes tudi za svoj naraščaj.

V teh organizacijah se gojijo izobrazba, šport, glasba, družabnost in tudi politika. Pogrešamo pa, da se mladina naobraža tudi gospodarsko, dasiravno je danes potreba, da se vsaj 80 % naroda razume več ali manj tudi na narodno gospodarstvo.

Z žalostjo je treba ugotoviti, da je gotovo nad 60 % prebivalcev v naši državi, ki nimajo niti najenostavnejših pojmov o raznih gospodarskih inštitucijah in gospodarskih vprašanjih. Mnogokrat slišijo ali berejo o zadrugah, delniških družbah, borzi, kartelih, monopolu ali celo o trustih, a ne vedo, kaj je prav za prav ta ali ona ustanova, kako je organizirana in kakšen delokrog ter pomen ima. Radi tega bi bilo nujno potrebno, da se tudi na tem polju začne mladina izobraževati in pripravljati za bodočnost.

V okviru mladinske organizacije SDS naj bi se prirejala gospodarska predavanja; v njeno rubriko v „Domovini“ pa naj bi se pisali tudi gospodarski članki.

Zlasti je to potrebno za one, ki se nameravajo, ko vstopijo v življenje, udejstvovati tudi v politiki, kajti politik mora biti v prvi vrsti gospodarsko dobro podkovan.

Torej začnimo! J. S., trgovec.

DOMAČE NOVOSTI

* **Cenjene dopisnike** znova opozarjamo, naj bodo k r a t k i v svojih dopisih, ako žele, da njihove dopise objavimo brez odlašanja. Ravno tako naj opuščajo osebnosti in očitke, ki se dado težko dokazati, kajti ne samo nad uredništvom, temveč t u d i n a d d o p i s n i k i visi Damoklejev meč tiskovnega zakona, ki je b r e z o b z i r n o s t r o g. V lastnem interesu dopisnikov je torej, če večkrat kakšne stvari ne objavimo. Toliko v ravnanje. Prosimo dopisnike, naj nam poročajo tudi o raznih nepolitičnih d o g o d k i h, kakor o smrtnih primerih, nesrečah, požarih, tatvinah, ubojih in seveda tudi o veselejših dogodkih, kajti naša želja je, da stalno zabeležimo v listu vse večje vesele in žalostne dogodke vsakega tedna v Sloveniji. Grdih osebnih napadov ne bomo priobčevali, ker naš list noče biti sirov, temveč je njegov cilj pošten boj za poštena načela ter navajanje ljudstva k poštenosti, treznosti in delavnosti.

* **Našim ugankarjem.** Izžrebance, ki dobe nagrade naše ugankarske tekme, bomo objavili v prihodnji številki; prav tako imena vseh, ki so pravilno rešili vse tri uganke.

* **Prvi spomenik svobode v Sloveniji.** Bliža se 1. avgust, ko se bo v Kranju odkril spomenik kralju Petru I., pod čigar slavnim vodstvom so junaške srbske čete ramo ob rami s hrvatskimi in slovenskimi legijonarji strle sovražne sile ter ustvarile narodno našo državo. Krasen, bronast lik kralja z zmagoslavnim kipom svobode na ogromnem, kamenitem obelisku naj pričata o velikem delu narodnega osvobojenja, ki še ni dovršeno: mogočen, državen orel srepo in srdito gleda vrhu obeliska proti zapadu. Na domoljubni slavnosti odkritja ne sme manjkati noben rodoljub. Zato pohitimo vsi z navdušenjem v Kranj 1. avgusta!

* **Dr. Jurtela težko zbolel.** Bivši prvoboritelj štajerskih Slovencev g. dr. Jurtela v Ptuju je nevarno zbolel.

* **Minister za narodno zdravje v Mariboru.** V nedeljo je posetil minister za narodno zdravje dr. Slavko Miletić mariborsko javno bolnico. Obiskal je tudi državni dečji dom in posvetovalnico za matere.

* **Otvoritev novega postajališča v Osluševcih.** Na progi Pragersko—Budimpešta je bilo otvorjeno v nedeljo novo postajališče v Osluševcih. Slavnosti so prisostvovali veliki župan dr. Pirkmajer, železniški direktor dr. Borko, sreski poglavar dr. Vončina, ptujski župan dr. Senčar, ormoški župan Veselič in drugi. Po otvoritvi se je vršila veselica Bralnega društva, ki je prav lepo uspela.

* **Na dramski šoli na Vodah pri Trbovljah,** v katero so zahajali sami delavci, je prof. Šest iz Ljubljane zaključil svoje predavanje.

* **Poziv.** Veliki župan ljubljanske oblasti objavlja: V noči 1. t. m. je požar vpepelil vas Prigorico (občina Dolenja vas pri Kočevju). Zgorelo je 30 hiš, vsa gospodarska poslopja, gospodarske potrebščine, živež itd. Brez strehe in brez premoženja je zaradi tega 166 oseb. Po nesreči prizadeti prebivalci vasi Podgorice so torej v skrajni bedi in si po svoji lastni moči ne morejo pomagati, zakar jim je treba pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje milih darov v celem območju ljubljanske oblasti. Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri velikem županu ljubljanske oblasti in pri mestnem magistratu, na deželi pa pri vseh sreskih poglavarjih in pri oblastvih, katera bodo ti določili.

* **Prodajanje tujih srečk zabranjeno.** V Ljubljani se je zadnje čase silno razpaslo razpečavanje raznih inozemskih srečk. Vprašanje je le, ali bodo kupovalci prišli na svoj r[illegible]ro dajanje inozemskih srečk je zakonito zaoranjeno. Dasiravno se razpečevalci tega dobro zavedajo, vendar nočejo prenehati z dobičkanosnim poslom, tako da je bila sedaj prisiljena nastopiti policija, ki je nekaj razpečevalcev srečk spravila v zapor.

* **Odkritje spominske plošče v Škocijanu.** Pišejo nam: V nedeljo 13. t. m. smo žalovali za izgubljenimi prijatelji. V začetku vojne so šli od nas, a niso se vrnili več nazaj, 12 mladih žrtev so prerano položili v hladno tujo zemljo. Ne smejo biti pozabljeni, čeprav so daleč od nas, eni v Galiciji, drugi v tirolskih planinah. Predaleč so od nas, da bi jim grobove ovenčali s cvetlicami in prižgali drobne svečice. V nedeljo smo jim postavili na domačem pokopališču grob in kameniti križ, v katerem so vklesana njihova imena z zlatimi črkami. Odkritje se je vršilo v najlepšem redu. Dekleta so spletla 12 vencev in s cveticami okrasila grob. Iskreno zahvalo izrekamo pevskemu zboru «Zarja» iz Št. Vida, ki se je udeležilo naše slovesnosti. Zapelo je našim nepozabljenim «Vigred» in «Oj Doberdob, slovenskih fantov grob».

* **Jubilej gorenjskega čebelarja.** Trgovec in posestnik v Tržiču g. Ivan Engelsberger, znan kot eden veščih modernih čebelarjev ter kot odličen strokovnjak in gojitelj plemenitih vrtnic, je praznoval te dni 30letnico svojega srečnega zakona z gospo Julijo in obenem 30letnico obstoja svoje trgovine. Splošno spoštovanemu paru še mnogo let.

* **40letnica gasilnega društva v Ormožu.** Prostovoljno gasilno društvo v Ormožu bo proslavilo 15. avgusta t. l. 40letnico obstoja, združeno s krajinskim zletom in blagoslavljanjem motorne brizgalne.

* **Ljubljanski velesejem zaseden.** Uprava Ljubljanskega velesejma naznanja vsem zamudnikom-interesentom, da je v notranjosti paviljonskih zgradb ves razstavni prostor zaseden. Na razpolago je še nekaj pokritega, polodprtega prostora v paviljonih F in G. Nujno se naprošajo zamudniki, ki se zanimajo za polodprti prostor, da pospešijo svoje prijave.

* **Odprava borze dela v Murski Soboti.** Ker se niso mogli zbrati potrebni zneski za vzdrževanje tega urada, se je borza dela v Murski Soboti s 15. t. m. ukinila. Ta prepotrebni socijalni urad je torej padel kot žrtev nesocijalnosti sedanje vlade, pa tudi zaradi nerazumevanja od strani domačih činiteljev.

* **Nov razred delavskega zavarovanja.** Minister za socijalno politiko je odredil, da se s 1. julijem t. l. razen dosedanjih 17 uredi še 18. razred, v katerega bodo uvrščeni oni člani delavskega zavarovanja, katerih plača znaša nad 50 Din dnevno.

* **Poroka.** V Kostanjevici se je poročil g. Fran Colarič, posestnikov sin iz Sv. Križa pri Kostanjevici in bivši okrožni načelnik posavske sokolske župe, z gdč. Slavko Ferlinčevo iz Šmarja pri Jelšah. Bilo srečno!

* **Pismo iz Južne Srbije.** Pišejo nam iz Zaječara: Od nas iz Južne Srbije še gotovo niste prejeli dopisa. Tudi pri nas čitamo prav radi «Domovino». V nedeljo 6. t. m. smo imeli tukaj konjsko jahalno dirko, ki je prav dobro uspela. Prvo nagrado je prejel artiljerijski kapetan I. klase Cvilušec s kobilo «Vila», drugo pa artiljerijski podporočnik Milisavljević s kobilo «Gracija». Vsem čitateljem pošiljamo mnogo pozdravov: artiljerijski narednik Edmund Globelnik, artiljerijski podnarednik Anton Streničnik in artiljerijski podnarednik Josip Kosi.

* **Ameriške novice.** V Clevelandu je umrla rojakinja Terezija Šulenova v 42. letu starosti, rodom iz Bukove vasi pri Bizeljskem. Pokojnica zapušča soproga, tri brate, dve sestri in mater. Nadalje je umrla v Clevelandu Marija Flakova, rojena Lavrenčičeva, v 36. letu starosti, rodom iz Sile pri Kamniku. Bila je dalje časa bolna na pljučih. Zapušča soproga in pet nedoraslih sinov. — Na operaciji je umrla gospa Marija Oswaldova, rojena Malnerjeva, stara 43 let. Zapustila je

soproga in tri otroke. — V Butte je preminul Ivan Perušič, oče deveterih otrok, v starosti 49 let. — V Chicagu je umrl rojak Melhijor Šolar, star 51 let, rodom iz Jamnika pri Kranju. Bil je med ustanovitelji Slovenske narodne podporne jednote. — V Menominne je preminul Ivan Nerat v 37. letu svoje starosti. Za njim žaluje soproga in pet otrok. — V bolnici v Pittsburgu je preminul rojak Martin Dolenc, 40 let star. Zapušča soprogo in pet otrok. — Po mučni bolezni je izdihnil rojak Ivan Rus, star 43 let, rodom iz Podtabora pri Strugah. Zapušča soprogo in osem otrok. — V Syganu je v 56. letu starosti preminul Franc Rovan. Bolehal je na naduhi. — Bodi jim lahka tuja zemljica!

* **Slika sv. Izidorja.** Trgovska družba «Vera» v Ljubljani je založila reprodukcijo po originalu slikarja Gasparija. Slika predstavlja sv. Izidorja kot kmeta-sejalca, korakajočega pa razorani njivi, krog njega pa krilatce, zalivajoče posejane brazde. Izza drevja v ozadju kuka prijazna slovenska vasica. Sliko, na katero smo že zadnjič opozarjali v oglasu, priporočamo našim kmetskim domovom.

* **Mariborčan profesor na ameriški univerzi.** Na univerzi v San Franciscu poučuje kot docent za otroške bolezni dr. Franc Pelikan, sin slaščičarja v Mariboru. Dr. Pelikan je prišel med vojno v Ameriko. Lansko leto je bil poklican kot docent na univerzo v San Franciscu. Pelikan je sedaj ameriški državljan.

* **Belokranjske ceste** so se že precej uredile, odkar imamo nov cestni odbor. Skrajni čas je bil, da smo ga dobili. Od Vinice do Kvasice je prav dobra cesta. Razveseljivo je, da so se pojavili zadnji čas kupi gramoza ob vseh slabih delih. Tudi rodinska pot se je popravila do Sv. Sebastijana. Ilovnati in kameniti del, katerega ni hotel nihče popravljati, je prišel pred razsodbo, kjer se je prišlo tudi tu po tridesetih letih enkrat do zaključka. Čim boljše bodo ceste, tem lažji bo promet, saj one so ogledalo okraja kakor tudi občin samih. Zahvala gre v prvi vrsti g. črnomeljskemu županu.

* **Škrlatica v Prekmurju in v Ljubljani.** V Prekmurju se je škrlatica silno razširila ter zahtevala že številne žrtve. Enako je v Ljubljani zbolelo že več otrok na škrlatici. Ugledni ljubljanski rodbini podpolkovnika g. Andrejke sta umrla dva otroka.

* **Zlatnike** so našli v Zlatorog-terpentinovem milu: Jerica Senica, Sv. Danijel pri Prevaljah; Matija Baković, Bihać; Katinka Konrad, soproga postajenačelnika, Mislinje; Frančiška Černetič, Sp. Hudinja pri Celju; Frančiška Lapun, Brezina pri Brežicah; Marija Jenko, Ljubljana, Cesta na Loko 1; Alojz Čeh, Jiravci pri Ptuju; Alojzija Povhe, Ravne pri Krškem; Slavić Pavel, Grubišnjopolje, Laščinska cesta 22; Gema Vrdoljak, Zagreb, Tvorniška ulica 2; Tonka Sodošeg, Zagreb; Josipa Brnčič, Zagreb, Opatovina 41.

* **Ponesrečen kolesar.** Težka nesreča je zadela v Ljubljani 24letnega krojaškega pomočnika Andreja Lombarja. Peljal se je s kolesom po Celovški cesti ter zavil mimo igrišča Ilirije po Ruski cesti proti kolodvoru. Nenadoma pa se mu je prvo kolo zvilo in padel je s kolesa z vso silo na glavo. Lombar je obležal kratek hip v nezavesti, nenadoma pa se je zbudil in skočil divje kričeč in krileč z rokami pokonci. Nesrečnik si je zaradi padca pretresel možgane ter v hipu zblaznel. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

* **Samomor slovenskega invalida v Zagrebu.** V zagrebški okolici so našli v gozdu truplo moškega, ki so ga spoznali za 50letnega invalida Josipa Habjančiča, rodom iz Tuhinja. Zastrupil se je z veronalom. V pismu izjavlja, da je bil že šest mesecev bolan in da gre prostovoljno v smrt zaradi bede. Zapušča tri nepreskrbljene otroke.

* **Krvav pretep.** Drvar Anton Lešnik iz Ribnice pri Pohorju je bil v nedeljo na žegnanju pri Sv. Antonu na Pohorju. Na poti domov se je ustavil v gostilni. Med popivanjem je došlo do prepira in pretepa, pri katerem je dobil Lešnik bodljaj z nožem v prsa in pljuča, enega pa v desno nogo. Prva rana je zelo težkega značaja. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico.

* **Beračica z otrokom.** Na stopnjicah frančiškanske cerkve v Ljubljani je že nekaj dni sedela neznana ženska z otrokom pri prsih in nadlegovala ljudi za milodare. Te dni jo je pozval stražnik s seboj. Tamkaj so spoznali v beraški tujki 35letno Ano Čunžkovo iz Sela na Štajerskem, že dolgo zasledovano tatico. Sedaj iščejo še njenega priležnika Mihaela Ogrizka, po poklicu zidarskega delavca, s katerim sta pohajala po deželi in kradla vse, kar jima je prišlo pod roko. Tatinski par je stanoval na Viču, odkoder je Ogrizek pošiljal priležnico na beračenje v mesto.

* **Samomor deklice.** V Beogradu si je 16letna deklica Nadeža Subićeva pognala kroglo v levo srce. Deklica je kmalu izdihnila. V smrt je šla zaradi nesrečne ljubezni.

* **Nesreča na železnici.** Te dni se je peljal hlapec g. Pungeršiča iz Škocijana na kolodvor po gospodarjevega sina. Istega dne so na tiru izmenjavali tračnice in tako se je primerilo, da je kopito enega konja na prelazu obtičalo med tračnicami. Hlapec je hotel konja spreči, v tem trenutku je pa privozil vlak ter je enega konja na mestu usmrtil, drugi pa je zaradi poškodb kmalu poginil. Voz se je popolnoma razbil. Nujno potrebno bi bilo, da na takem prometnem mestu železniška uprava napravi zapornice.

* **Roparski umor v Krapini.** Te dni so razbojniki v Krapini umorili gostilničarja Adama Doličkega, njegovo ženo, rodom Slovenko, pa težko ranili in odnesli potem iz blagajne ves denar. V Krapino sta takoj nato odpotovala dva spretna zagrebška detektiva, ki sta kmalu zasumila, da je eden razbojnikov najbrže znani žepar Velimir Nemec. Ker pa ga niso našli doma, se je sum še povečal. Nadaljnja preiskava je dognala, da je Nemec zadnje čase mnogo občeval z znanim zlikovcem Jurijem Božićem. Tega so takoj aretirali. Pri zaslišavanju na policiji je kmalu priznal, da je sodeloval pri roparskem umoru v Krapini in izdal kot svoja tovariša Matijo Duha iz Stupnika, mizarskega pomočnika v Zagrebu, ter Velimirja Nemca. Po marljivem poizvedovanju se je policiji končno posrečilo aretirati tudi slednja dva.

* **Vlom v kočo.** V Krekovo kočo SPD na Ratitovcu so te dni vlomili neznani zlikovci ter ukradli 5 težkih zimskih kosmatih odej sive in rjave barve.

* **Zasleden tihotapec.** Dne 4. t. m. zjutraj so organi šentiljske finančne kontrole ustavili nekega tihotapca v trenutku, ko je hotel skočiti pri Št. Ilju na vozeči tovorni vlak. Eden izmed finančnih organov se je takoj odpeljal z njim v Maribor in ga tamkaj natančno preiskal. Kazalo je, da ne bo uspeha, toda finančni organ je bil pri svojem delu vztrajen. Na vagonu, naloženem s koksom, je izsledil precej obilen plen. Zakopanih je bilo tamkaj okrog 40 kg saharina in 10.000 knjižic cigaretnega papirja, vtihotapljenega iz Avstrije.

* **Novootvorjeni** zobni atelje **Ivana Radovana** se nahaja v Ljubljani, Šelenburgova ulica 4, I. nadstropje (prej dr. Prossinagg), **zobni atelje Franja Radovana** pa je še v Ljubljani VII, Celovška cesta 14.

* **«Brezalkoholna Produkcija», Ljubljana, Poljanski nasip 10/7, pošlje vsakemu naročniku «Domovine» zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!**

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO PRAPREŠKEGA TONETA.

Gspod varednik, kokr rečen tko more bit strjen! Jaz sm Vam oblubu, de Vam bom pisu take pisme v našm domačm gorenskim nareči, kokr gvarejo prnas dama u kamnškm jn brdskem vakraj. Naklučje je tko nanesu, de pišem soj ta paru pism ravn na souga godu dan na dan svetga Antona Padava.

Prou veseli me, k se je zdej vgvasu jadn Ukučan v naš „Domovin" jn se me ja spovnu kot janga starga prjatva. Prlub moj tovarš, I še večkt se vgvas jn ke napiš od mojga napuzabnga kraja, prjazne Ukuce. Veš mjan gre tuki na Ježc čist ponavad, kt pravjo naš brati Hrvati: „Samo da ide". Al kokr ja djau naš napuzabn mežnar France: Bol je uš na kisumo zel kt pa sam zele.

Zvedu sm, de boste Ukučan na Marijn spomink v podstavk djal imena vsh padlh vajaku dmačinov. Ja, to bote pa res dvabr nardil. Sej to bo velik bl na mest, kokr je pa bvo tist pisanje, k ja bvo napisan: V spomin vladanja našga prestvetlega cesarja ob 50letne postavl hvaležn ukušk vabčan.

Aston zvedu sm tud, de se pomalm vedn še mav cukate med sabo. To pa že rad vrjamem.

Kar nahute m pride na misu tist dagodek, k se ja zgodu uspomvad pred sedmim letm. Taket ste se zbral skupi ukušk fanti jn ste u Svaparjevmo salun jmel jano igro. Gspod fajmešter so Vam obibil tud kulise od Katolškga zbreževalnga društva, k ja še taket spav, jn tiste kulise so ble taket spravlene pod farovško streho.

Pršu ja tist dan, k ste šli po kulise. Pa kva se ja Vam nardiv? Kulis niste dobiv, zato k ja jmeva kuharca soje prste umes. To ti, prjatu, rad vrjamem, de so gspod fajmšter možak na sojmo mest, le kuharca nas mav bl pisan gleda use Ukučane. Prou rada pa ima tiste ženske, jn jm daja kufetek, k nji nosjo usake sorte pošte.

Zaenket končam, pozdravleni vsi Ukučan!

Obrtniški vestnik

Čevljarski rezilni tečaj se bo v kratkem vršil za sodni okraj Kostanjeviški. Prijave in pojasnila daje g. Josip Golobič, čevljarski mojster in zadružni načelnik v Bušeči vasi. Za tečaj, ki se bo vršil v Sv. Križu, vlada med čevljarji veliko zanimanje.

Trodnevni risalni in prikrojevalni tečaj čevljarske stroke v Žalcu se namerava, kakor nam poroča g. Alojzij Lorenčič, čevljarski mojster pri Sv. Petru v Savinjski dolini, prirediti v mesecu juliju t. l., ako se bo priglasilo dovolj udeležencev. Vsak udeleženec bo moral plačati 50 Din. Dostop imajo mojstri, pomočniki in vdove čevljarjev. Naš dopisnik poziva, da se je treba za ta tečaj priglasiti na njegov naslov vsaj do 27. t. m. Ako se bo tečaj vršil, bo objavljeno.

SOKOLSTVO

15letnica Sokola v Štepanji vasi. V nedeljo 20. t. m. bo praznoval Sokol v Štepanji vasi pri Ljubljani 15 letnico svojega obstoja in plodonosnega dela. Ob tej priliki bo razvil tudi svoj prapor. Na predvečer v soboto ob 21. bo obhod z vojaško godbo na čelu, podoknica kumici, v nedeljo dopoldne bodo telovadne skušnje, popoldne ob 3. na telovadišču razvitje prapora, ob 4. pa javna telovadba, ki ji sledi velika veselica s sodelovanjem vojaške godbe in raznimi atrakcijami. Prireditve se bodo udeležila v večjem številu tudi sokolska društva iz Ljubljane in okolice. Zunanji udeleženci te svečanosti imajo na vseh progah polovično vožnjo. Izkaznice se bodo žigosale na telovadišču.

Lepa prireditev Sokola v Sodražici. Pišejo nam: Objet s toplimi žarki se je vzbudil naš trg, praznično odet in ozaljšan z zastavami, v nedeljo 6. t. m., zakaj Sokol se je pripravljal na svoj nastop. Vrt brata Fajdige se je izpremenil v pravcato mravljišče, v telovadišče, kjer se je vse pripravljalo, da položi tržanom račun svojega dela. Popoldne so prispeli gostje iz Kočevja, Ribnice, Velikih Lašč, Loškega potoka in drugih krajev. Ob zvokih koračnic ribniške «Iskre» in ob nekoliko oblačnem vremenu, ki se je pozneje izpremenilo v krasen večer, se je vršil nastop,

ki je za društvo, katero nima svojih prostorov, izpadel jako dobro. Nastopilo je 25 članov, 14 članic, 12 članov moškega naraščaja, 28 članic ženskega naraščaja, 13 moške in 25 ženske dece. Da je prireditev tako dobro uspela, se moramo zahvaliti tržanom, zlasti pa narodnim in požrtvovalnim gospem, ki so imele v oskrbi paviljone.

Razstava živine v Novem mestu

Dne 30. maja se je vršila na kandijskem sejmišču razstava dolenjske živine. Otvoritveni govor je imel načelnik razstavnega odbora ravnatelj g. Bohuslav Skalický. Ob tej priliki se je izrekla tudi najiskrenejša zahvala za naklonitev podpor od raznih strani. Iz zadevnega obsežnega poročila, ki ga nam je poslal gosp. Malásek, povzemamo najvažnejše.

Sestavile so se licenciralne komisije, po ena za konje, krave, bike, telice in svinje. Komisije so dognale, da je bila svinjereja zastopana po lepih, toda v maloštevilnih komadih. Častno je bila zastopana živinoreja, ki se je klasificirala: telice kot dobre, krave pa bolj slabe. Najlepše se je izkazala konjereja, ki je na Dolenjskem zelo razširjena.

Razstavljenih je bil 6 mrjascev in 8 svinj. Častne diplome so dobili 1.) g. Florjan Zorko (Družinska vas) za mrjasca, 2.) državna kmetijska šola na Grmu za 2 svinji in 2 mrjasca, 3.) graščina Bajnof za 1 mrjasca. Prvo nagrado v znesku 150 Din je dobila Terezija Vovkova (Brod) za svinjo z mladiči. Drugo nagrado po 100 Din je prejelo 5 posestnikov za svinje in mrjasce. Skupaj se je razdelilo svinjerejcem 650 Din.

Telic je bilo razstavljenih 50. Častno diplomo je dobila šola Grm pri Novem mestu za 2 telici, g. Jalen, graščak (Graben), za 1 telico. Prvo nagrado po 150 Din so dobili: Šraj Marija (Stranska vas), Somrak Jože (Kal), Alojzij Šali (Češča vas). Drugo nagrado po 100 Din je dobilo 18 posestnikov. Tretjo nagrado po 50 Din je dobilo 9 posestnikov.

Bikov je bilo razstavljenih 42, od katerih so dobili častno diplomo: šola na Grmu za 2 bika, Fran Malásek (Srebrniče) za 2 bika, Ivan Jalen (Graben za 1 bika, baron Wambold (Hmelnik) za 2 bika. I. nagrado 275 Din je dobil Zagorc Franc (Smolenja vas) in Franc Rifelj (Karlovac, občina Št. Peter). 250 Din je dobil Jože Bartelj (Mirna peč), drugo nagrado je dobilo 10 bikov v znesku 1678 Din. Tretjo nagrado je dobilo 11 bikov v znesku 1320 Din. 2 bika sta bila odvržena. Od mladih enoletnih bikcev so dobili 4 posestniki 450 Din in 4 posestniki so dobili priznanje.

Krav je bilo prignanih 84, od katerih je dobila samo ena prvo nagrado, in sicer krava posestnika Janeza Žefrana iz Gotne vasi 200 Din. Častno diplomo kot prvo nagrado sta dobili 2 kravi montafonke grmske kmetijske šole, ki so istotako dobile 30 točk. Drugo nagrado po 150 Din je dobilo 10 posestnikov, tretjo nagrado pa 100 Din je dobilo 23 posestnikov. Častno diplomo sta prejeli tudi graščini Hmelnik in Graben, vsaka za eno kravo.

Prignanih je bilo 132 konj, in sicer: v prvi skupini kobile z žrebeti 23, v drugi skupini 3 do 4letne 25, v tretji skupini dveletne 45, v četrti skupini enoletne 22 in v peti skupini žrebčki 17. Poleg navedenih skupin je državna žrebčarna nastavila 7 žrebcev plemenjakov deloma iz bližnjih plemenskih postaj, deloma iz zasebne oskrbe novomeške okolice. Razstavni material, izključno toplokrvni, je bil povprečno dober, deloma celo prvovrsten. Ker se isti ni poprej pregledal, se je vrinilo nekaj slabših repov, ki so kazili celokupno sliko in bi bilo bolje, da bi bili ostali doma. Iz tega je razvidno, da del naših konjerejcev še ne pojmuje pomena živinorejskih razstav. Najlepši konji so bili iz Šentjernejske okolice, deloma tudi od Trebnja in Velike Loke. Presojevalna komisija, sestoječa iz g. Frana Zupančiča, posestnika, predsednika Konjerejskega društva za ljubljansko oblast g. gerenta Turka iz Ljubljane in g. Ivana Globelnika iz Škocijana je razdelila 9540 Din na premijah, in sicer v prvi skupini 2110 Din, v drugi skupini 1930 Din, v tretji skupini 2620 Din, v četrti skupini 1340 Din in v peti skupini 1540 Din.

Poleg tega je prisodila najlepšim konjem v vsaki skupini še častno diplomo, in sicer med žrebetnimi kobilami oni od g. Frana Martinčiča iz Drame, med trilin štiriletnimi, žrebici g. Janeza Keglovića iz Ostroga, med dveletnimi žrebicami od g. Frana Turka iz Ostroga in žrebici g. Ivana Globelnika iz Škocijana. Med enoletnimi pa žrebici g. Matije Lenčič iz Mihovice.

Po zaključni razdelitvi nagrad so se komisije ponovno sestale na razstavišču. Razstavljalcem je držal strokovni učitelj g. Franc Malásek z Grma predavanje, pokažajoč napake in dobre vtise, ki so jih ocenjevalne komisije dobile. Poudarjal je, da je nazadovanje dolenjske prašičjereje posledica slabe kravje reje. V tem oziru bo treba dobre in smotrene zadružne organizacije in manj prekupčije. Vsa reja se mora ustaliti, izenačiti, izvajati kontrola mlečnosti in uporabe krme in šele takrat dosežemo zadovoljive uspehe. Od primeroma slabih krav dobimo po oplemenitvi z dobrimi biki lep zarod. Mlada teleta prehitro odstavljamo, mlade telice prezgodaj pripuščamo, vsled česar ostanejo malčne in za užitek manj sposobne. Ako je povrh vsega še slaba krma, je videti vpliv takega postopanja na kravah. Rejo volov kaže omejiti in se bo treba oprijeti reje mlečnih in vprežnih krav. Potem bo več užitka in nam istotako storijo vsa poljska dela, bodo bolj zdrave in razvite. Tako bomo imeli dovolj posnetega mleka za prašiče, kar bo le v prid prašičjereji. Pravilno plemenenje, oskrbovanje, krmljenje in raba konj so se jasno videli na razstavljenih konjih, ki so bili kras cele razstave.

Porotne obravnave

Dne 7. t. m. so se pričele porotne obravnave v Ljubljani, Mariboru, Celju in Novem mestu.

Ljubljanska porota.

Rop. Kot prvi se je pred ljubljansko poroto zagovarjal delavec Janez Pogačar iz Krnice, ki je udaril posestnikovega sina Franceta Dijaka s kolom po glavi ter mu nezavestnemu vzel denarnico s 400 Din. Pogačar, ki je star šele 20 let, je bil obsojen na 3 leta težke ječe.

Nevarna poškodba. Martin Škraba iz Matene je bil obsojen na dve leti težke ječe, ker je na Igu za Tonijevo gostilno zabodel z nožem v hrbtenico Antona Strleta tako nesrečno, da mu je prerezal hrbtni mozeg. Škraba bo moral plačati tudi odškodnino v znesku 31.000 Din.

Očesna poškodba. Na novega leta dan je bil v Lovšetovi gostilni v Mali Kostrevnici prepir. Pijani delavec France Toman je začel zmerjati 18letnega Ivana Rozino s smrkavcem ter mu groziti z odprtim nožem. Mladenič, ki je bil trezen, se ni hotel tepsti s svojim starejšim tovarišem, zato ga je zgrabil za zapestje, mu prisolil zaušnico ter vzel nož. Ker pa je Toman le še silil v fanta, mu je Rozina zopet hotel dati zaušnico, a v tem hipu se je Toman obrnil, da ga je Rozina zadel v oko in mu ga izbil. Porotniki so zanikali krivdo in Ivan Rozina je bil oproščen.

Zaradi hudodelstva ropa bi se morala vršiti razprava proti Alojziju Bekšu. Ker se ni zglasila glavna priča, se je razprava preložila.

Tatvina bombaža. Radi tatvin bombaža v tvornici Gassner in Glanzmann pri Tržiču so se zagovarjali Viktor Lokar iz Strižva, Janez Beton iz Grada pri Cerkljah ter Alojzij in Karel Legat iz Pristave. Kradli so skozi dve leti in vzeli enajst bal v vrednosti 96.000 dinarjev. Obsojeni so bili: Viktor Lokar in Janez Beton, vsak na pet let težke ječe, a Legata na eno leto ječe, vsi pa v povrnitev škode.

Telesna poškodba. Oproščen je bil Janez Turšič, posestnikov sin z Brezovice, ki je bil obtožen, da je vrgel kamen proti Karlu Šviglju ter mu izbil oko.

Poštne poneverbe v Litiji. Dne 11. t. m. so prišle v razpravo poštne poneverbe v Litiji. Obtoženka, poštna odpravnica 28letna Zora Borštnarjeva, je tekom več let jemala poštni denar, tako da je skupna vsota dosegla 171.148 Din, kar je ugotovil inšpektor ljubljanske poštne direkcije dr. Anton Vagaja. Kako je vso to vsoto uporabila, ni popolnoma jasno. Deloma je razdajala denar svojim prijateljicam, zlasti neki Liziki K. Razprava je povzročala veliko senzacijo. Borštnarjeva je bila obsojena na 20 mesecev ječe.

Napad na dolenjski vlak. Pred porotniki se je vršila senzacijonalna obravnava zaradi roparskega napada na dolenjski vlak, o čemer smo že svoječasno poročali. Kakor je znano, je bil aretiran kot osumljenec Ivan Kalan, ambulančni podradnik. Razprava je pokazala, da je sum neupravičen. Zato je bil Ivan Kalan oproščen.

Posilstvo. Pri tajni razpravi je bil obsojen na šest mesecev ječe Andrej Zalar iz Beča pri Št. Vidu nad Cerknico, ker je v gozdu blizu Št. Vida vrgel na tla 20letno P. P. in jo dvakrat onečastil.

Oče in sin. Radi suma, da je hotel umoriti svojega sina gimnazijca Jožeta, se je zagovarjal pred poroto 39letni Alojzij Brezec, posestnik iz Begunj. Priče so izpovedale, da je obdolženec pošten in miren človek ter dober gospodar, a sin Jože trmast, bahav in lažniv. Na podlagi pričevanj se je izkazalo, da je Alojzij Brezec nedolžen, radi česar je bil oproščen.

Zverinski umor v Medvodah. Zadnja razprava se je vršila proti Janezu Jarcu, 25letnemu konjskemu trgovcu v Vašah pri Medvodah, ki je bil obtožen, da je lani v novembru udaril z lesenim kolom po glavi Angelo Kopačevo z namenom, da jo usmrti. Obtoženec je velik, krepak fant z brutalnim obrazom. Pri obravnavi je predrzno vse tajil in ni kazal nikakega strahu. Priče so po večini izpovedale zani obremenilno, a tudi vsi drugi znaki so kazali na to, da je Jarc res izvršil umor. Bil je obsojen na smrt na vešalih.

Mariborska porota.

Dva detomora. Kot prva se je zagovarjala pred mariborskimi porotniki Marija Notersbergova, 24letno kmečko dekle iz Preklave pri Ptuju, radi umora svojega nezakonskega otroka. Obsojena je bila na tri leta težke ječe. Popoldne istega dne se je vršila razprava proti 22letni posestnikovi ženi Mariji Vošinekovi iz Hošnic pri Mariboru radi detomora. Marija Vošinekova se je letos v februarju poročila s posestnikom Antonom Vošinekom v Hošnicah. Nevesta je bila že pri poroki v visoki nosečnosti, česar se je zelo sramovala. Po treh mesecih zakona je porodila zdravega otroka moškega spola ter ga zadušila. Obsojena je bila na pet mesecev strogega zapora.

Roparski umor. Zaradi znanega roparskega umora Rihарda Rosenfelda, trgovca iz Brega pri Ptuju, je sedel na zatožni klopi 27letni steklar Franc Kajič iz Boštanja. Ta umor in rop se je zgodil že februarja leta 1922. in je bil zločina najprej obtožen Alojzij Polak, ki je bil od mariborskega porotnega sodišča leta 1922. obsojen na smrt na vešalih in potem pomiloščen v dosmrtno ječo. Kajič je priznal svojo krivdo o ropu, zanikal pa je namen umora. Bil je obsojen na dosmrtno ječo.

Tatvina. Zaradi suma, da je vlomil v trgovino g. Senčarja v Ljutomeru, se je zagovarjal Ernest List, slikar iz Maribora, a je bil oproščen.

Tatinska družba. Vršila se je razprava proti tatinski družbi, broječi sedem mladih moških in eno žensko. Na obtožni klopi so sedeli Alojzij Majcen iz Varaždina, Franc in August Remele iz Spodnjega Brega pri Ptuju, Jakob Špraha iz Podlesnika, Josip Dajčer iz Kajžerja, Anton Škvorc iz Senešovcev, Franc Kajnč in Ana Remele, 57letna posestnica. Družba je kradla g. Zorčiču iz njegovega mlina moko in žito. Obsojeni so bili: Alojzij Majcen na 18 mesecev, Franc Remele na 17, Špraha na 8, Dajčer na 4, August Remele na 2 meseca težke ječe radi tatvine, Kajnč radi soudeležbe na 10 mesecev težke ječe in Ana Remele na 2 meseca zapora. Obsojenci morajo poravnati tudi škodo.

Dve tajni razpravi. V prvi razpravi se je zagovarjal 20letni Franc Veronik iz mariborske okolice, ker je posilil 13letno hčerko svojega gospodarja in jo še nadalje večkrat zapeljeval k spolnemu občevanju. Mlada deklica je zanosila in postala nezakonska mati. Veronik je bil obsojen na 6 let težke ječe. — Drugi se je zagovarjal 28letni Maks Kovač, gostilničar v Mariboru, ki je zlorabil še ne 14letno svojo varovanko. Kovač je dobil dve in pol leta težke ječe.

Umor pred šestimi leti. Pred poroto so se zagovarjali: brata Ivan in Jožef Markuzzi, Ana Markuzzi, žena prvega, ter Mihael Zemljič, vsi iz okolice Sv. Lenarta v Slovenskih Goricah. Obtoženi so bili zavratnega roparskega umora nad neznanim trgovcem, katerega so našli pred šestimi leti v gozdu pri Benedičkem vrhu. Razprava je bila odgodena.

Carinska sleparstva. Zaradi sleparskih carinskih manipulacij se je zagovarjalo pred mariborsko poroto 11 obtožencev. Po trodnevni razpravi so bili obsojeni zaradi zlorabe uradne oblasti, oziroma zaradi napeljevanja in sodelovanja: V. Hobacher, Branko Grublić, F. Knez, M. Karlović in R. Nafussi, vsak na dve leti težke ječe, F. Rupp na 14 mesecev in F. Praprotič na 6 mesecev težke ječe. Razen tega morajo obsojenci povrniti državi povzročeno škodo v znesku 580.000 dinarjev. Oproščeni so bili: Zorzut, Praznik, Tončič in Marković. Pri prvih treh oproščenih se je dokazalo, da niso bili pri sleparskih manipulacijah prav nič udeleženi.

Napad na očeta. Na tri leta težke ječe je bil obsojen Franc Vuk, 34letni slikar iz Moravcev, ker je s kolom tako pretepel svojega očeta, da je ta na posledicah sirovega čina umrl.

Žaloigra ljubezni. Iz ljubosumnosti je Ivan Cižmešija iz Gornje Radgone napadel s sekiro svojo ljubico Jožefo Lovrečevo s Plitričkega vrha in jo ubil. Zaradi uboja je prejel Cižmešija štiri leta težke ječe.

Ženo umoril. Zagovarjal se je pred poroto delavec Ivan Perše z Velike Polane v Prekmurju, ki je bil obtožen, da je zavratno umoril svojo ženo Ano, ko je ta spala. Porotniki so zanikali vprašanje umora, potrdili pa vprašanje oddaljene krivde na umoru, na kar je bil Perše obsojen na pet let težke ječe.

Celjska porota.

Uboj. Kot prvi je stal pred porotniki radi hudodelstva uboja Danijel Ajstrih iz Krške vasi, pristojen v Cerklje, mesarski vajenec v Brežicah. Ajstrih je po prepiru v gostilni počakal zunaj na Karla Hribarja in ga udaril z lato s tako silo po glavi, da se je Hribar takoj nezavesten zgrudil in drugo jutro umrl. Ajstrih je bil obsojen na tri leta težke ječe.

Tatvina. Zaradi obtožbe, da je meseca februarja vlomil v trgovino Rudolfa Dergana v Gračnici, se je zagovarjal Valentin Sajko, železniški zavirač v Gračnici pri Laškem. Potek razprave je dokazal, da obtoženec ni pravi krivec, zato so porotniki krivdo zanikali in je bil Sajko oproščen.

Uboj. Radi hudodelstva uboja in krivega pričevanja se je zagovarjal 31letni posestnikov sin Franc Šalamon iz Anž pri Vidmu. Šalamon se je pogosto prepiral s svojim očetom in bratom radi dedščine. V nekem takem prepiru je ustrelil s puško svojega brata Ivana v prsa. Obstreljeni Ivan je v bolnici v Krškem umrl. Franc Šalamon je bil obsojen na šest let težke ječe.

Nevaren tat. Delavec Franc Hriberšek, rojen pri Sv. Tomažu pri Vojniku, je bil leta 1920. radi hudodelstva tatvine obsojen na 7 let težke ječe. Milostnim potom se mu je kazen skrajšala, da je bil že leta 1924. izpuščen. Po izpustitvi se je potepal po raznih krajih in januarja 1925. v Črnovem pri Št. Janžu na Vinski gori ukradel posestniku Jožefu Mihaleku par volov in eno vrv. Septembra istega leta je okradel Jožefa Bikovška v Gradišču pri Škofji vasi. Franc Hriberšek je bil obsojen na pet let težke ječe po prestani kazni pa se bo oddal v prisilno delavnico.

Morilec svoje ljubice. Pred porotniki se je zagovarjal 24letni Vinko Vasle, sin bogatega posestnika

Tri želje

gotovo vsakega človeka glase: zdravje, dolgo življenje in bogastvo, ali oboje poslednje moremo doseči le tedaj, ako posedujemo prvo, namreč zdravje. Zato je ravno sedaj v pravi čas upozorenje, da se tudi neznatne znake vratobola, pokašljevanja, hripavosti, krčev ali nahoda in bolečin v udih ne sme zanemariti. Vedno in vedno slišimo hvaliti kot dobro bolečine olajšujoče domače sredstvo in kosmetikum že skozi 27 let priljubljeni Fellerjev blagodišeči «Elsaflujd», tudi pri reumatičnih bolečinah. Dočnejši in krepkejšega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike specijalne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 velikih specijalnih steklenic za 250 Din že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju ali proti plačilu vnaprej lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

Posamezne steklenice Elsa-fluida se dobe v lekarnah in sorodnih trgovinah ob znižanih cenah po 9 Din.

na Steblovniku pri Veliki Pirešici, ki je bil obtožen, da je dal Frančiški Verdejevi, s katero je imel ljubezensko razmerje, ki ni ostalo brez posledic, zastrupljen sladkor, češ, da bo to odpravilo plod. Nesrečno dekle je po zaužitju zastrupljenega sladkorja padlo v nezavest in kmalu nato umrlo. Pri raztelesenju so našli v njenem telesu strihnin. Vasle je bil obsojen zaradi uboja, odprave ploda in napeljevanja h krivemu pričevanju na 10 let težke ječe.

Smrtna obsodba. Zaradi umora 70letne starke Marije Selmajstrove so se zagovarjali pred poroto 26letni rudar Josip Kokolj, 46letna vdova, posestnica v Kasazah pri Petrovčah, Marija Štajnerieva in njen 16letni sin Josip. Umorjenka je bila preužitkarica pri Štajnerjevih. Posebno jo je sovražil Kokolj, ki je bil baje v intimnem razmerju s posestnico Štajnerjevo. Dne 28. marca je prišla Marija Štajnerjeva v občinski urad v Petrovčah in zaprosila za mrtvoogledni list, češ, da je Selmajstrova ponoči umrla za špansko boleznijo. Naslednjega dne je prišel mrliški oglednik, ki je ugotovil, da manjka mrliču skoro ves obraz. Sodni zdravniki so ugotovili, da je bila Selmajstrova zverinsko umorjena. Orožniki so takoj aretirali Kokolja in oba Štajnerjeva. Spočetka so osumljenci zverinski zločin tajili, končno pa je 16letni Josip Štajner vse priznal. Obsojena sta bila Josip Kokolj in Marija Štajnerjeva na smrt na vešalih, Josip Štajner pa na 6 let težke ječe. — S tem je bilo poletno zasedanje celjskega porotnega sodišča končano.

Novomeška porota.

Star tat. Poletno zasedanje porotnega sodišča se je začelo z razpravo proti pekovskemu pomočniku Andreju Trpincu z Bleda, ki je izvršil več vlomov in tatvin. Trpinc je dobil štiri leta težke ječe, po prestani kazni pa pojde v prisilno delavnico.

Vlom v Ribnici. V novembru lanskega leta se je izvršil v Arkovo gostilno v Ribnici vlom in je bilo ukradenih raznih dragocenosti za preko 15.000 Din. Sum je padel na nekega tujca, ki je prenočeval v gostilni in se vpisal za strojarja Simončiča, razen tega pa tudi na Jožeta Stanglja, ki je par dni prej prenočeval v isti sobi, češ, da je najbrže opozoril tujca na dragocenosti, ki so se nahajale v omenjeni sobi. Oba sta bila aretirana. Za prvega se je izkazalo, da se ne piše Simončič, temveč Ivan Mrvar, manipulant iz Gotne vasi. Obsojena sta bila Stangelj na 6 let, Mrvar pa na 8 let težke ječe.

Nevaren tat. Rudar Ivan Intihar je služil leta 1920. v Varaždinu pri vojakih in od tam pobegnil, potem pa se je potikal po Sloveniji in se preživljal po večini s tatvino. Nasilnik ima na vesti celo vrsto vlomov in tatvin. Obsojen je bil na 11 let težke ječe. — S to razpravo je bilo poletno zasedanje novomeškega porotnega sodišča zaključeno.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Vdova.

Valburga: «Draga Krescenija, prav veseli me, da več tako ne jočeš za svojim pokojnim soprogom.»

Krescenija: «Sedaj sem se že precej potolažila.»

Valburga: «Tako je prav! Kako pa se zove tvoj novi čestilec?»

Smola.

Milostljiva: «Čujte, Fanika, kako pa si vi upate privesti vojake v kuhinjo?»

Fanika: «Milostljiva, saj bo takoj odšel. Prišel je samo, da vidi, ali je naš gospod doma, ker želi gospod poročnik vas posetiti...»

Pravo zdravilo.

Hipolit: «Kam pa tako dirjaš?»

Pankracij: «Ah, žena se mi je onesvestila, pa moram hiteti...»

Hipolit: «V lekarno?»

Pankracij: «Ne, ne, samo po nov klobuk...»

Tako je.

Izak: «Oče, eden mojih sošolcev mi je dejal, da sem popolnoma tebi podoben.»

Abraham: «No, in kaj si mu ti odgovoril?»

Izak: «Ničesar. Če bi ga pa mogel doseči, bi mu prisolil prav krepko zaušnico.»

Na klerikalnem shodu.

V Ovčji vasi visoko v gorah se je vršil klerikalni shod, na katerega je prišel govornik iz mesta. Da bi njegov govor čim bolj učinkoval, je mestni govornik začel z naslednjimi besedami, s katerimi je hotel pokazati minljivost vsega posvetnega: «Dragi poslušalci! Kje je danes Atila, kje Hanibal, kje so stari Rimljani! Povejte mi...»

Predsednik shoda (domačin vaščan): «Bedaki, javite se vendar in odgovorite gospodu!»

Lovska sreča.

Da je z enim udarcem mogoče ubiti več muh, o tem smo že večkrat čuli, redko pa slišimo, da je kdo z enim samim strelom zadel po več živali. Nekaj podobnega se je posrečilo lovcu Zajčarju, ki je o dogodku takole pripovedoval:

«Nekega jesenskega jutra na vse zgodaj sem se podal na lov. Spremljal me je moj «Primče», ki je drobil deset korakov pred menoj. Kmalu sva naletela na srno, nameril sem in izprožil. Krogla je zadela in podrla srno na tla. Z vso naglico sem tekel proti plenu, med potjo pa sem se izpotekel in padel čez mrtvo žival. Pri padcu sem dosegel zajca, ki je planil iz grmovja. Zgrabil sem ga za zadnje noge in mahnil z njim okrog sebe. Pri tem sem pobil pet jerebic, ki so vse na mestu poginile. Zaradi velikega vrišča se je splašila lisica, skrita nekje v bližini, ter je begala sem in tja. Nastavil sem ji lovsko torbo in žival je planila vanjo, meneč, da beži v svojo luknjo.»

Snubec.

Oče: «Gospod Cefirin, vi želite roko moje hčerke Kleofe? Ali boste lahko preživljali ženo in sebe?»

Cefirin: «To še ni gotovo, toda imam najlepše izglede...»

Oče: «Potem pa vi potrebujete daljnogled in ne žene.»

Na sodišču.

Sodnik: «Gospa, koliko imate otrok?»

Gospa: «Sedem, gospod sodnik. Štiri od prve žene mojega prvega moža, a tri od prve žene mojega drugega moža.»

Vzrok.

Obtoženec: «Gospod sodnik, prave resnice vam ne morem povedati, ker bi s tem sam sebi gmotno škodoval.»

Sodnik: «Kako to?»

Obtoženec: «Ker bi izgubil pravdo.»

Listnica uredništva

Sv. Peter pod Sv. Gorami. Nemogoče priobčiti zaradi strogega tiskovnega zakona.

Novo mesto. So sama namigavanja, ki nam lahko naprtijo tožbo.

Hrušica pri Jesenicah. Pošljite sliko, ki jo bomo gotovo objavili, ako bo toliko razločna, da se bo lahko dal napraviti kliše.

Žirovski vrh. Dopis je premalo jasen.

Ravance pri Suhorju. Nekatere slike so dobre. Prosimo vas, ako morete, da natančneje označite posamezne slike.

Kar je že dedom in roditeljem pomagalo, to bo pomagalo tudi Vam! Elsa flujd, da, samo «Elsaflujd»! To že skozi 27 let priljubljeno domače sredstvo s svojo mnogokratno uporabo odznotraj in odzunaj kot ublažitelj bolečin! Umivanje in drgnjenje z Elsaflujdom krepi in jača Vaše telo, stori Vas zmožne kljubovati prehlajenju in Vam pripravlja užitek. En sam poizkus je izpreobrnil mnoge, ki niso hoteli verovati in jih privedel, da iz hvaležnosti še dalje priporočajo Fellerjev «Elsaflujd». Tudi Vi boste storili isto, ako naročite za poizkus 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici za 63 Din ali da Vam pride še ceneje: 12 dvojnatih ali 4 velike specijalne steklenice za 99 Din pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Izjava.

Podpisana Veble Franc iz Polvinj in Veble Jože iz Kapel tem potom obžalujeva, da sva nasedla neutemeljenim govoricam in da sva raditega g. J. Pečniku, šolskemu upravitelju v Kapelah, očitala nečastno dejanje. Zahvaljujeva se mu, da je odstopil od kazenskega postopanja proti nama.

119 Veble Franc in Veble Jože.

MALI OGLASI

Krasne spalnice in jedilnice
vse masivno, politirano, po zmerni ceni nudi mizar Ivan Svete, Tomišelj. 117

Ia trapistovski sir kg Din 20·—, **čajno maslo** kg Din 45·—
razpošilja po poštnem povzetju mlekarna Karlo Laznicky, Dežanovac. 121

Suhe gobe
kupuje vedno po najvišji dnevni ceni trgovina FRANC SENČAR, Mala Nedelja in Ljutomer. 107

Vodna žaga
se vzame takoj v najem. Ponudbe na upravo „Domovine" pod „Stalna voda". 123

Kdor želi glede dela v Franciji
kaka pojasnila, se lahko obrne proti odškodnini 10 Din na Josipa Otrin, Algrange, Rue National I, Moselle, France. 112

Sadjevec 87
prvovrsten in mošanska jabolka proda A. OSET, Maribor.

Štajerska klet Oset v Mariboru
NARODNI DOM
Izvrstno vino. Kegljišče.

Srebrne krone, goldinarje in zlatnike 85
kupuje URBANC, Narodni dom, Maribor.

MLATILNICE
lastnega izdelka, motorje, posamezne dele za poljedelske stroje ter popravila istih izvršuje po konkurenčnih cenah 116
Anton Kremžar v Št. Vidu nad Ljubljano.

KOLESA *kupite najbolje pri tvrdki* 42
in vse potrebščine
J. GOREC
OSRAM žarnice | **EXCELLA šivalni stroji.**
Ljubljana, Dunajska cesta 1 v palači Ljubljanske kreditne banke in Gosposvetska cesta 14 v hiši gostilne Novi svet.

Poravnajte naročnino!

TRI

Pomivanje je za vsako gospodinjo in služkinjo najbolj zamudno in sitno delo.

To se olajša, če se doda vodi za pomivanje **TRI**

Pranje in pomivanje krožnikov je igrača s **TRI**

Tvornice Zlatorog
Maribor

26. junija do 5. julija 1926.

Pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva Kralja

VI. LJUBLJANSKI MEDN. VZORČNI VELESEJEM.

Naj-tarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava naše države.

ZBIRALIŠČE TRGOVCEV, OBRTNIKOV IN INDUSTRIJCEV

Razstavljalci so samo prvovrstna podjetja. Cene brezkonkurenčne.

TORAJ NAJUGODNEJŠI OGLAS IN NAKUP VSAKOVRSTNEGA BLAGA.

PERMANENTNA LEGITIMACIJA upravičuje do 50% znižanja na vseh vlakih (tudi brzovlakih razen S. O. E.). Cena 30 Din.

Najcenejša prilika za izlete in obisk alpskih krajev in kopališč divne Slovenije.

Tehnične novosti. — Razstava «SLOVENSKA ŽENA». — Higijenska razstava. — Stanovanja preskrbljena. — Legitimacije se dobe v denarnih zavodih, gospodarskih društvih, potniških pisarnah itd. itd. 118 a

REVMATIZEM!

Zahvalna izjava. 6

Veleučenemu g. dr. Rahlejevu, Beograd.

Čast mi je, da Vas poprosim za nakazilo enega do danes najbolj preizkušenega zdravila proti revmatizmu. Glas o Vaši sposobnosti in trudu se širi na vse strani. V našem mestu je trojica njih (dva moška in ena ženska) težko bolehala na revmatizmu, pa jih danes, po Vaši pomoči in trudu, vidimo, da so popolnoma zdravi. Zategadelj Vas lepo prosim, da mi najhitreje nakažete to izvrstno zdravilo, ker moja družina težko boleha na revmatizmu v nogah.

Vir Pazar (Crna gora), 5. oktobra 1925.

77a Ponižni in hvaležni
Niko Crnčević.

Zdravilo „Radio Balsamika" izdeluje, prodaja in pošilja po povzetja laboratorij „Radio Balsamika", Beograd, Kosovska 43.

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta št. 13

Zaloga vsakovrstnih **usnjatih torbic in kovčkov, gamaš, nahrbtnikov, oprem za konje**, kakor tudi **pritiklin.** Kovčki za vzorce in potnike se izvrše natančno po naročilu v lastni torbarski delavnici na **Slomškovem** trgu **št. 6.** 35a

Koliko časa ste nosili čevlje? — Le pomislite . . . . . Ali je cena Vaši obutvi odgovarjala njih trpežnosti?

To sta najvažnejši vprašanji, ki jih mora vsakdo presojati. Mnogo preudarnih gospodov in dam je to storilo in radi priznavajo, da je trpežnost ter elegantna oblika čevljev znamke prekašala po trpežnosti in ohranitvi elegantne oblike vse druge znamke. Poleg teh vrlin je pa upoštevati še najvažnejše, namreč to, da so čevlji znamke **„Peko"**

najcenejši v državi.

V Ljubljani si jih more vsakdo nabaviti v „Peko" trgovinah:

na Bregu štev. 20 ter na **Aleksandrovi cesti.**

Javnosti!

Čevljarji iz Vojvodine so protestirali na svojem zboru v Novem Sadu z dne 23. maja t. l. proti nizkim cenam naše obutve. Pritožujejo se, da nimajo zaščitne carine.

Trdimo, da so zaščitne carine skoraj v vseh državah, toda največje so pri nas. Prinašamo pregled, koliko se plača carine pri uvozu enega para obutve pri nas in koliko v inozemstvu.

Vrsta čevljev	Kraljevina SHS	Avstrija	Cehoslovaška	Rumunija	Nemčija	Holandija
Moški čevlji 850 gr	**Din 60·—**	Din 32·—	Din 25·—	Din 30·—	Din 13·—	Din 10·—
Ženski čevlji 500 gr	**„ 85·—**	„ 23·—	„ 29·—	„ 24·—	„ 10·—	„ 6·—
Otroški čevlji 360 gr	**„ 82·—**	„ 15·—	„ 23·—	„ 14·—	„ 8·—	„ 4·—

V Anglijo je prost uvoz, brez kakršnekoli carine.

Dalje zahtevajo čevljarji strogo kontrolo carinjenja naše obutve, zahtevajo, da se preišče, koliko plačamo davka.

Nimamo tajnosti.

Naše delniško društvo je osnovano na podlagi zakona.

Kot tako mora polagati javno račune.

Zaposlujemo samo domače ljudi, delamo pošteno na izpopolnjenju obrti in trgovine.

Delamo pot znižanju cen življenskih potrebščin.

Služimo stotisočem ljudem z dobrimi in cenenimi čevlji.

Plačujemo davke, plačujemo carino v milijonih.

Izdaja za konzorcij «Domovine» *Adolf Ribnikar.* Urejuje *Filip Omladič.* Za Narodno tiskarno *Fran Jezeršek.*